วารสาร อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๑
มกราคม - เมษายน ๒๕๖๘

จากภูผา...สู่ดอกไม้ เบตง รามัน และธารโต
กับแนวพระราชดำริที่เปลี่ยนชีวิต

พลิกฟื้นชีวิตจากลำห้วย - พลังแห่งพระมหากรุณาธิคุณ
สู่โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่
พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓ เสาหลักแห่งการพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง

จุดเริ่มต้นอุทยานธรรมชาติวิทยา
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ยกป่ามาบ้าน
สร้างอาหาร สร้างรายได้

บรรณาธิการ

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับแรกของปีนี้ ตรงกับโอกาสอันเป็นมหามงคลที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๗๐ พรรษา ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาแม้ว่าพระองค์จะต้องตรากตรำพระวรกายทรงงานหนักเพียงใด ก็ไม่เคยปรากฏความย่อท้อ จึงทรงได้รับการยกย่องจากนานาชาติ และราษฎรว่า ทรงเป็น **“เจ้าฟ้านักพัฒนา”** ทรงสานต่องานจากสมเด็จพระบรมชนกนาถและสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นไปอย่างต่อเนื่อง บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ราษฎรจนถึงปัจจุบัน จึงสะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพในการประกอบพระราชกรณียกิจ เพื่อราษฎรและประเทศชาติ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

สำหรับปกวารสารฯ ฉบับนี้ เป็นภาพในบทความโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ประสบความสำเร็จ เรื่อง **“จากภูผา...สู่ดอกไม้ เบตง รามัน และธารโต กับแนวพระราชดำริที่เปลี่ยนชีวิต”** ที่เป็นทั้งบทความและหน้าปก ฉบับนี้ โดยนำเสนอแนวพระราชดำริในโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่เปลี่ยนชีวิตราษฎรในพื้นที่โครงการให้มีความรู้ในการปลูกไม้ดอกเมืองหนาวในพื้นที่ภาคใต้ ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และสนับสนุนพันธุ์ไม้ดอกเมืองหนาว เช่น ดอกเบญจมาศและดอกแกลดิโอลัส จนเกษตรกรสามารถร่วมกลุ่มเพื่อผลิตไม้ดอกออกสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่อง สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ราษฎร นอกจากนี้ แปลงไม้ดอกที่สวยงามได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมทั้งคนไทยและมาเลเซียอีกด้วย

การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามพระบรมราโชบายด้านสืบสาน รักษา และต่อยอด มีเนื้อหาที่น่าสนใจได้แก่ **ภารกิจการตามเสด็จพระราชดำเนินและรวบรวมพระราชดำริ และการลงพื้นที่ทุกภูมิภาคของประเทศโดยองคมนตรีในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** นอกจากนี้ ในเล่มยังมีบทความที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จจากการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ประกอบด้วย **พลิกฟื้นชีวิตจากลำห้วย - พลังแห่งพระมหากรุณาธิคุณสู่โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, จากวิกฤตสู่ความพอเพียง: เรื่องเล่าของบุญธรรม คชรินทร์ ต้นแบบจากศูนย์ปลวกแดง, ฝรั่งไส้แดง ทางเลือกใหม่สร้างอาชีพจากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ และยกป่ามาบ้าน สร้างอาหาร สร้างรายได้** รวมไปถึงคอลัมน์ **เรื่องเล่าจากหลังกล้อง: การนำผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ สู่โลกแห่งแฟชั่น** โดยผู้อ่านจะได้เห็นผลการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำความรู้มาจุดประกายในการพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตรหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองต่อไป

คณะบรรณาธิการ
วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สารบัญ

๔ สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา
- พระราชกรณียกิจ
  เดือนธันวาคม ๒๕๖๗ - มีนาคม ๒๕๖๘

๒๒ ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์
- พลิกฟื้นชีวิตจากลำห้วย -
  พลังแห่งพระมหากรุณาธิคุณ
  สู่โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่
  พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒๖ ตัวอย่างความสำเร็จ
- ๓ เสาหลักแห่งการพัฒนา
  ผลสัมฤทธิ์ป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง

๓๐ สืบสานพระราชปณิธาน

๓๘ ติดตามและขับเคลื่อนโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ข่าวเดือนธันวาคม ๒๕๖๗ - มีนาคม ๒๕๖๘

๕๒ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- จากภูผา...สู่ดอกไม้ เบตง รามัน และธารโต
  กับแนวพระราชดำริที่เปลี่ยนชีวิต

๕๖
- จากวิกฤตสู่ความพอเพียง:
  เรื่องเล่าของบุญธรรม คชรินทร์
  ต้นแบบจากศูนย์ปลวกแดง

๖๐ ด้วยพระบารมี วันนี้ในอดีต
- ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๘
  จุดเริ่มต้นอุทยานธรรมชาติวิทยา
  อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๖๔ ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ
- ฝรั่งไส้แดง ทางเลือกใหม่สร้างอาชีพ
  จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ

๖๖ สุขพอที่พอเพียง
- ยกป่ามาบ้าน สร้างอาหาร สร้างรายได้

๗๐ เรื่องเล่าจากหลังกล้อง
- ผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฯ สู่โลกแห่งแฟชั่น...

๗๒ ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“...ปัจจุบัน กล่าวกันว่า เป็นยุคที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี และสิ่งต่าง ๆ เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว. การที่จะดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพการงาน ในสถานการณ์ดังกล่าวได้เป็นอย่างดีนั้น บุคคลจะต้องรู้จักปรับตัว โดยเริ่มจากการทำความคิดความเห็นของตนให้ถูกต้องก่อน. กล่าวคือ ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผันผวน หรืออุปสรรคปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นก็ตาม แต่ละคนพึงเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าขึ้นอยู่เสมอ. หากบุคคลเชื่อมั่นในศักยภาพของตน และเชื่อว่าความฉลาดสามารถในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งที่พัฒนาให้ดีขึ้นได้ ด้วยการพากเพียรฝึกฝนอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ โดยใช้วิธีการที่ดีที่ถูกต้องแล้ว แต่ละคนก็จะมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา กล้าแข็งขึ้น และสามารถคิดเห็นแนวทางที่จะประพฤติตนปฏิบัติงาน ให้บรรลุถึงความสำเร็จและความเจริญได้โดยไม่หวั่นไหวย่อท้อ...”

พระราโชวาท

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖
ณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
วันอังคารที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๘

เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
๒ เมษายน ๒๕๖๘

ทรงพระเจริญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี

เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงเปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ และงานโครงการหลวง ๒๕๖๗

วันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ “จากการพัฒนาทางเลือกมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาทางเลือก เพื่อรับมือการท้าทายทุกประเด็นของโลก” ณ **อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่** จัดโดยมูลนิธิโครงการหลวง ระหว่างวันที่ ๑ - ๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยมี พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง นายอำพน กิตติอำพน องคมนตรี กรรมการที่ปรึกษาพิเศษ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) นางสุพรตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรนิทรรศการ “ผลสัมฤทธิ์การพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศไทย : สู่ความท้าทายโลก” ซึ่งแบ่งเป็น ๕ โซน ประกอบด้วย ๑) ปฐมบทการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืน : พระราชปณิธาน ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก ๒) สืบสานพระราชปณิธาน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓) การขับเคลื่อนการขยายผล บนพลังความร่วมมือเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ๔) ๕๕ ปี องค์ความรู้ และนวัตกรรมนำการพัฒนา ๕) ประสานเส้นทางความสำเร็จจากอ่างขาง สู่เลอตอ

ต่อจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟฟ้าพระที่นั่งไปยังลานราชพฤกษ์ ทรงเปิดงานโครงการหลวง ๒๕๖๗ ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และหน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ ภายใต้แนวคิด “Hats on Hills หมวกเขาด้วยเงาไม้ ใต้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง” พร้อมทั้งทอดพระเนตรนิทรรศการที่จัดแสดงภายในงาน

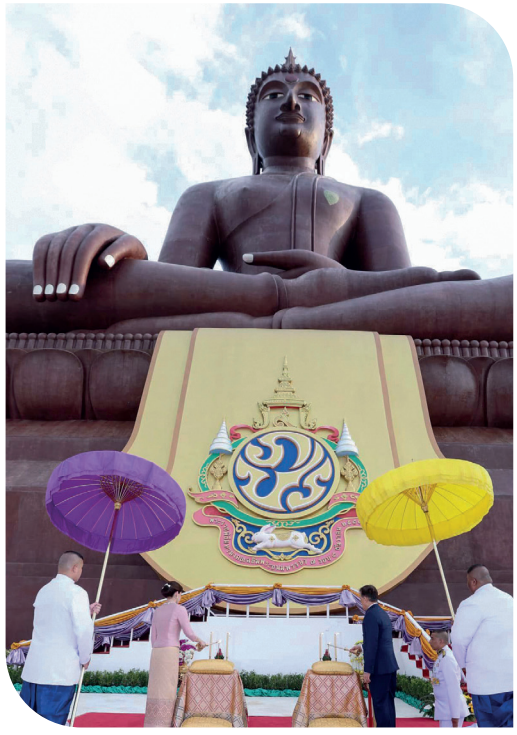

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี

เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงประกอบพิธีสมโภชพระสมเด็จองค์ปฐม “พระพุทธเมตตา” ณ วัดเทพประทาน (อธิพร) จังหวัดจันทบุรี

วันอังคารที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีสมโภชพระสมเด็จองค์ปฐม “พระพุทธเมตตา” ณ **วัดเทพประทาน (อธิพร) อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี** โดยมีพลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดสร้างพระสมเด็จองค์ปฐม “พระพุทธเมตตา” พร้อมด้วยคณะองคมนตรี นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. นายมนต์สิทธิ์ ไพศาลธนวัฒน์ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

โอกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย และทรงประกอบพิธีสมโภชพระสมเด็จองค์ปฐม “พระพุทธเมตตา” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่กรมศิลปากร ดำเนินการจัดสร้างขึ้น ประดิษฐานอยู่บริเวณดาดฟ้าอาคารองค์พระ มีขนาดหน้าตักกว้าง ๒๙ เมตร สูง ๔๕ เมตร ใช้เวลาในการจัดสร้าง ๑๒ ปี ในช่วงปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๖ เพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน และเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และเผยแผ่ปฏิมากรรมพุทธศิลป์ ให้เป็นสมบัติของพุทธศาสนิกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศสืบไป

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดงานพรรณไม้งาม อร่ามสวนหลวง ร.๙ ประจำปี ๒๕๖๗

วันพุธที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**หอรัชมงคล สวนหลวง ร.๙ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร** ทรงเปิดงานพรรณไม้งาม อร่ามสวนหลวง ร.๙ ประจำปี ๒๕๖๗ โดยมีคณะกรรมการมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ และนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ พระราชทานของที่ระลึกแก่ผู้ที่มีคุณูปการต่อมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ในวาระครบรอบ ๓๖ ปี และทรงเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๖๗ จากนั้นทอดพระเนตรกิจกรรมต่างๆ ภายในงาน ซึ่งมูลนิธิสวนหลวง ร.๙ กรุงเทพมหานคร และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ร่วมกันจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยภายในงานมีกิจกรรมที่น่าสนใจอาทิ การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ โดยสำนักงาน กปร. ได้นำนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “๗๒ พรรษา ทศมราชา สืบสานงานพัฒนา ปวงประชาร่มเย็นเป็นสุข” มาร่วมจัดแสดงด้วย กิจกรรมการจัดสวนสวยและพรรณไม้ต่าง ๆ การจัดแสดงพลุ กิจกรรมดนตรีในสวนและการแสดงกลางแจ้ง และการออกร้านจำหน่ายสินค้านานาชนิด

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดงานวันดินโลก ประจำปี ๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**ศูนย์วิจัยการอนุรักษ์ดินและน้ำ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา** ทรงเปิดงานวันดินโลก ประจำปี ๒๕๖๗ ในหัวข้อ “Caring for soils: measure, monitor, manage : ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน” โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ พระราชทานรางวัล King Bhumibol World Soil Day Award ประจำปี ๒๕๖๗ และรางวัล Glinka World Soil Prize ประจำปี ๒๕๖๗ จากนั้นทอดพระเนตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติและนิทรรศการวันดินโลก พระราชทาน Soil Test Kit แก่ผู้แทนองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization หรือ FAO) เพื่อสนับสนุนโครงการหมอดินอาสาโลก และทรงฟังการกราบบังคมทูลรายงานเกี่ยวกับนิทรรศการที่จัดแสดงภายในงาน จากนั้น ทรงลงพระนามาภิไธยบนแผ่นศิลปะจากดินอัดที่ใช้ดินเหนียว ดินร่วน และดินทราย ผสมด้วยชิ้นส่วนของพืช ทอดพระเนตรนิทรรศการภาพถ่ายและภาพวาดวันดินโลก และทรงทดสอบการหายใจของดิน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดศูนย์ฝึกอบรมสุดาเดือนเพ็ญ และที่พักของมูลนิธิชัยพัฒนา รวมทั้งงานชัยพัฒนาแฟร์ สัญจร จังหวัดนครนายก

วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ไปยังบริเวณ**เขื่อนขุนด่านปราการชล อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก** ทรงเปิดศูนย์ฝึกอบรมสุดาเดือนเพ็ญและที่พักของมูลนิธิชัยพัฒนา รวมทั้งงานชัยพัฒนาแฟร์ สัญจร ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดยมีนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ ทรงปรุงอาหารเมนูพระราชทาน ๓ อย่าง ได้แก่ ทอดมันหัวปลี ทอดมันข้าวโพด และทอดมันข้าวโพดใส่ใบเล็บครุฑ จากนั้นทรงพระดำเนินทอดพระเนตรร้านค้าในโซนต่าง ๆ ภายในงาน โดยในส่วนของสำนักงาน กปร. ได้ร่วมจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวพระราชดำริและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน รวมทั้งมีการออกร้านค้าจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ และศูนย์สาขา ซึ่งมีทั้งอาหารสด อาหารแปรรูป และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมมากกว่า ๒๖๘ รายการ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเป็นองค์ประธานการประชุม คณะกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา

วันศุกร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร** ทรงเป็นองค์ประธานการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ โดยมีคณะกรรมการมูลนิธิชัยพัฒนา ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. เฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการประชุมดังกล่าวมีสาระสำคัญ ได้แก่ ในปี ๒๕๖๗ มูลนิธิชัยพัฒนาได้รับบริจาคที่ดินจากผู้มีจิตศรัทธาน้อมเกล้าฯ ถวาย จำนวน ๑๖ แปลง เนื้อที่รวมประมาณ ๓๗.๓ ไร่ สรุปกรรมสิทธิ์ที่ดินของมูลนิธิชัยพัฒนา มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๕๗ แปลง ในพื้นที่ ๖๑ จังหวัด เนื้อที่รวมประมาณ ๑๐,๗๑๓ ไร่เศษ ซึ่งได้นำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์ตามแนวพระราชดำริในด้านต่าง ๆ จำนวน ๗๘ โครงการ โดยในปี ๒๕๖๗ มีผู้เข้าศึกษาดูงาน เข้ารับการอบรม และรับการขยายผล จำนวน ๙๑,๘๑๐ คน และได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัยและภัยแล้งในภูมิภาคต่าง ๆ

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้รับทราบการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมูลนิธิชัยพัฒนาและกองทัพบก การเผยแพร่ข้อมูลความรู้รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ สู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ การใช้งานแพลตฟอร์ม TikTok ภายใต้ชื่อ “มูลนิธิชัยพัฒนา” การจัดทำภาพยนตร์สารคดีและแอปพลิเคชัน “ก้าวเพื่อชัยชนะ” การจัดตั้ง “กองทุนบูรณะฟื้นฟูอุบัติภัย” เพื่อบูรณะฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติภัย และการจัดงาน “ชัยพัฒนาแฟร์ สัญจร” ที่จังหวัดนครนายก

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

วันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ **ณ โรงเรียนวังฟ่อนวิทยา (พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา) อำเภอสอง จังหวัดแพร่** โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทรงกดปุ่มไฟฟ้าเปิดแพรคลุมป้าย “อาคารมินเดอร์ กอร์ สัจจเทพ” และทรงรับฟังรายงานการสนับสนุนน้ำ การแก้ไขปัญหาเรื่องไฟฟ้าของโรงเรียน การก่อสร้างและปรับปรุงถนนของหมู่บ้านและภายในโรงเรียน ทอดพระเนตรกิจกรรมงานช่างสิบหมู่ (งานแกะสลัก) การเขียนเรียงความกระทู้ธรรม และการซ่อมและประกอบพัดลม (ทวิศึกษา)

จากนั้น ทรงรับฟังการรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนบวรวิชชาลัย โดยมีพระสมุห์กิตติพัฒน์ สุทธิปภาโส ผู้อำนวยการโรงเรียนกราบบังคมทูลรายงานประวัติความเป็นมาของโรงเรียน และความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ในการนี้ มีพระราชดำริสรุปความว่า ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดูแลเรื่องกัตตาหารกลางวันและนมให้แก่สามเณรนักเรียน ดำเนินการซ่อมแซมศาลา อาคาร และหอฉัน ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จัดหาโต๊ะ เก้าอี้ และคอมพิวเตอร์ จัดหาน้ำดื่มสะอาดให้แก่ครูและสามเณรนักเรียน รวมทั้งพิจารณาความเหมาะสมในการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านแหล่งน้ำ และช่วยสนับสนุนการเพาะปลูกพัก หรืออื่น ๆ เพื่อช่วยให้ครูปริยัติธรรมมีรายได้เสริม

วันอังคารที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน **โครงการทหารพันธุ์ดีน่าน ฐานปฏิบัติการแสงเพ็ญ อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน** โดยมี นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทรงรับฟังรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดีน่าน และมีพระราชดำริ สรุปความว่า ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสังเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ให้แก่ครูในพื้นที่อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และพิจารณาแบ่งปันปัจจัยการผลิตหรือขยายผลองค์ความรู้ที่ดำเนินการอยู่ภายในโครงการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติม

จากนั้น ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ และมีพระราชปฏิสันถารกับทหารพันธุ์ดีน่าน สรุปความว่า มาติดตามงานในครั้งนี้ได้เห็นความก้าวหน้าในหลาย ๆ ด้านของโครงการมากขึ้น โดยในโครงการมีผู้เชี่ยวชาญจากกรมกองต่าง ๆ มาให้ความรู้ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ รวมทั้งมีภาคเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุน ที่ผ่านมาประเทศไทยก็พบเจอโรคระบาดโควิด ๒๐๑๙ ก็ได้มีส่วนช่วยราษฎร โดยการจำหน่ายสินค้าราคาถูกเพื่อบรรเทาผลกระทบทางด้านรายจ่าย นอกจากนี้สิ่งที่ได้จากโครงการ นอกจากจะนำไปบริโภคในครอบครัวแล้ว ก็สามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมได้อีก การดำเนินโครงการเห็นว่าควรให้ความสำคัญในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเกษตร โดยเฉพาะการขยายผลให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน จำเป็นจะต้องเสริมความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ชีววิทยา ประวัติพืชพันธุ์ต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมา

อย่างไร ปัจจุบันอยู่ในช่วงของการจัดงานกาชาดก็ได้พืชผักต่าง ๆ จากหน่วยทหารมาจำหน่าย ซึ่งมีคุณภาพที่ดีกว่าตามท้องตลาด รายได้ที่ได้รับจากการจำหน่ายในส่วนนี้ก็นำไปบำรุงสภากาชาดไทย ซึ่งก็ถือว่าได้บุญ เมื่อได้ความรู้จากโครงการทหารพันธุ์ดี สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การขยายผลความรู้ในโรงเรียนไม่เพียงแต่จะบรรจุในเรื่องของวิชาภาคการเกษตรเท่านั้น แต่ควรจะบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และมีพระราชดำริเพิ่มเติมกับนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. สรุปความว่า ขอให้สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความมั่นคงด้านแหล่งน้ำของโรงเรียนวังฟ่อนวิทยา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) ตำบลหัวเมือง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ในส่วนของเรื่องน้ำดื่มสะอาดจะขอให้คุณเกตุวลี นกาศัพท์ มาช่วยเหลือต่อไป

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงติดตามผลการดำเนินงานโครงการ OUR Khung BangKachao ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

วันศุกร์ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**สวนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๘๐ พรรษา อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ** ทรงติดตามผลการดำเนินงานโครงการ OUR Khung BangKachao ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ โดยมีนางสุพรตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ ทอดพระเนตรนิทรรศการ เรื่อง น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการอนุรักษ์คุ้งบางกะเจ้า อย่างยั่งยืน และนิทรรศการผลการพัฒนาสวนเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จากพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จากนั้นเสด็จฯ ไปยัง**วัดจากแดง** ทรงเปิด “ศูนย์วัฏสสาร” ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดการขยะครบวงจร ที่บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) จัดทำขึ้น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน ลดปริมาณขยะ และเพิ่มมูลค่าขยะรีไซเคิล

ต่อมา เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร**แหล่งเรียนรู้การเกษตรด้านการทำสวนผสมผสานแบบร่องสวนของนายสมาน เสถียรบุตร** และเสด็จฯ ไปยัง**ลานกิจกรรมวิถีถิ่น วิถีไทย รวมใจคุ้งบางกระเจ้า** ทอดพระเนตรการสาธิตการทำเมี่ยงกลีบบัว-พริกเกลือ ซึ่งมีความแตกต่างจากที่อื่น เพราะนำพริกเกลือซึ่งเป็นอาหารโบราณของคนท้องถิ่น มาเป็นส่วนประกอบแทนน้ำเมี่ยง โดยส่วนประกอบทุกอย่างเป็นสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในพื้นที่จังหวัดตาก ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

วันจันทร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่กลองคี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก** ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทอดพระเนตรกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีพระราชดำริ สรุปความว่า

๑. พันธุ์เป็ดไข่ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ได้นำมาเลี้ยงแล้วตาย เกิดจากสาเหตุใด ให้แก้ปัญหาดังกล่าว

๒. ส่งเสริมการปลูกถั่วเหลือง เพื่อเป็นวัตถุดิบการผลิตอาหารสัตว์ โดยหาพื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของทหาร

๓. โรงเรียนบวรวิชชาลัย พระปริยัติธรรม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ให้เอกชนเข้ามาช่วยดูแลน้ำ สำหรับบริโภคให้สะอาดยิ่งขึ้น

๔. นักเรียนต่างสัญชาติ ควรให้การสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อให้เด็ก ๆ ได้มีความรู้และทักษะต่าง ๆ โดยเน้นเรื่องมนุษยธรรม

ต่อมา เสด็จฯ ไปทรงติดตามการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริของ**โรงเรียนโมโกรวิทยาคม อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก** ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อปี ๒๕๖๓ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาในพื้นที่ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ในการก่อสร้างอาคารเรียน ๒ ชั้น โรงอาหาร หอพักนักเรียน และห้องน้ำ พร้อมทั้งจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวน ๑๘ ชุด เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา

สำหรับผลการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริของโรงเรียน ด้านภาวะโภชนาการ ส่วนใหญ่นักเรียนมีภาวะโภชนาการตามเกณฑ์ ส่วนด้านการส่งเสริมอาชีพ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและฝึกทักษะด้านการเกษตร เช่น การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงไก่เป็ด และเลี้ยงปลา แต่ผลผลิตที่ได้ยังไม่เพียงพอ จึงขยายพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มขึ้นด้วยการปลูกผักยกแคร่ และปลูกไม้ผลด้านแหล่งน้ำ โรงเรียนใช้น้ำจากระบบประปาภูเขา ปัจจุบันปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เนื่องจากบ่อเก็บน้ำรั่วซึม

วันอังคารที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน **โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก** โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. กราบบังคมทูลรายงานผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดตาก หรือโครงการผาแดง ผลการดำเนินงานของโครงการตามแผนแม่บทโครงการฯ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙) ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สำหรับในปี ๒๕๖๗ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

ในการนี้ พระราชทานพระราโชวาทแก่ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่โครงการ ความว่า

"...จากที่ได้เห็นและพูดคุยกับนักเรียน และเจ้าหน้าที่เมื่อต้นปี ก็รู้สึกชื่นชมที่ทุกคนตั้งใจในการทำงานด้านใด คือเป็นการที่ทุกคนตั้งใจจะรักษาทรัพยากรในแง่ของพืชพรรณ พรรณพืช พันธุ์สัตว์ สิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นสมบัติของทุก ๆ คน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่เราจะต้องรักษาไว้ เพื่อให้อยู่ต่อสืบไป จริง ๆ แล้ว ไม่ใช่เป็นการช่วยท้องที่หรือประเทศชาติของเราทั้งนั้น แต่ในปัจจุบัน พืช สัตว์หลาย ๆ อย่างที่มีค่า ก็ลดน้อยลง หรือจะเรียกว่า สูญพันธุ์ก็มีเป็นบางอย่าง เป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก แต่ว่าทุกคนสนใจเรียนแล้ว สิ่งที่เรียนนี้ได้ประโยชน์มาเป็นงาน ประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเอง เลี้ยงครอบครัว พัฒนาชุมชนสืบต่อไป นักเรียนตั้งใจและไม่ทอดทิ้งในวันนี้ ไม่ว่าจะเรียนต่อพฤกษศาสตร์ วนศาสตร์ หรือว่าไม่ได้เรียนต่อในสาขานี้ มีความรู้เอาไว้สนใจต่อไป ก็ยังมีประโยชน์ เป็นการให้ความรู้ต่อคนอื่นด้วย เพราะรุ่นพี่ ๆ ของเด็กนักเรียน ก็มีคนที่ได้เจอกัน ทำกิจกรรมตั้งแต่เป็นเด็ก ๆ ที่ศึกษาเก็บพรรณไม้ เมล็ดพันธุ์ และก็รวมเป็นกลุ่มแลกเปลี่ยนกัน ตัวเองก็ประกอบอาชีพอย่างอื่น ส่วนพ่อแม่ พี่น้องที่อยู่ในพื้นที่ก็แนะนำให้ดูแลกันต่อไป

เหมือนอย่างที่เขาสังเมล็ดพันธุ์ทางไปรษณีย์ให้เพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนเอาไปทดลองปลูกในพื้นที่ของแต่ละคน บุรุษไปรษณีย์ ที่ดูแลเรื่องการสัง จึงถามว่า ทำอะไร สังอะไร เด็กคนนี้จึงอธิบายโครงการให้บุรุษไปรษณีย์ฟัง และชวนไปรษณีย์เข้าร่วมโครงการ ก็ได้สมาชิกที่ทำกิจกรรมแบบนี้เพิ่มขึ้น และคนที่ได้ทำ ก็ค้นคว้าเพิ่มเติมได้ความรู้และแนวทางที่จะเอาไปทำอะไรต่าง ๆ ในแบบของตัวเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้น ในเมื่อทำแล้ว โครงการที่ทางกรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ ดำเนินการ และจังหวัดสังเสริมไป ถ้าทำอย่างต่อเนื่อง ก็จะเกิดประโยชน์ บางครั้งจะได้ช่วยเหลือคนอื่น ๆ ที่เราอาจจะไม่รู้จัก แต่ให้พืชพรรณ เช่น กาแฟ เพื่อนำไปช่วยคนในท้องถิ่น อื่น ๆ ทำให้เขามีอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เรียกว่า ได้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง ชื่นชมในสิ่งที่ทำ และขอสนับสนุน เป็นกำลังใจให้ทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องทำกันต่อไป เท่าที่จะทำได้ โอกาสปีใหม่นี้ ขอให้ปีนี้ผ่านไปด้วยดี ปีหน้าเป็นปีที่สดใส ได้รับสิ่งที่ดี ๆ สืบต่อ ๆ ไป...”

ต่อมา เสด็จฯ ไปยัง**โรงเรียนกล้อทอ และโรงเรียนท่านผู้หญิงวิไล อมาตยกุล (บ้านเปิงเคลิ่ง) อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก** ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริ และสถานการณ์น้ำอุปโภคบริโภคของโรงเรียน โอกาสนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า

◇ โรงเรียนกล้อทอ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

๑. ให้สำนักงาน กปร. ประสานกับสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา กรมปศุสัตว์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการสนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ และพันธุ์เป็ดไข่ ให้แก่โรงเรียนบ้านกล้อทอเพิ่มเติม

๒. ให้เร่งดำเนินการจัดทำฝายพร้อมระบบส่งน้ำ และขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ปี ๒๕๖๙ ซึ่งพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เห็นควรหารือทำเป็นโครงการร่วมกับกรมป่าไม้

๓. สนับสนุนให้ทำน้ำสำหรับบริโภคให้มีความสะอาดปลอดภัย มากยิ่งขึ้น

◇ โรงเรียนท่านผู้หญิงวิไล อมาตยกุล (บ้านเปิงเคลิ่ง) อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

“...เนื่องจากคุณภาพน้ำสำหรับบริโภคไม่ดี และน้ำไม่เพียงพอ อยากให้เร่งดำเนินการก่อสร้างฝายตามแผนงานของกรมชลประทาน และดำเนินการของบประมาณ กปร. ในปี ๒๕๖๙

วันพุธที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์**อาคารหอพรรณไม้ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก** โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทรงรับฟังรายงานการก่อสร้างอาคารหอพรรณไม้ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารหอพรรณไม้ ทรงลงพระนามาภิไธยในแผ่นศิลา และทรงติดตามการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และทอดพระเนตรแบบจำลองการจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ของโครงการ โอกาสนี้ มีพระราชดำริสรุปความว่า

๑. อาคารพิพิธภัณฑ์ ให้จัดทำเป็นศูนย์รวบรวมเมล็ดพันธุ์พืชในทวีปเอเชีย

๒. อาคารรวบรวมพรรณไม้ ให้เก็บตัวอย่างพืชให้ได้มากที่สุด โดยจัดเก็บในลักษณะตัวอย่างแห้งและดอง และเก็บในลักษณะภาพถ่ายด้วย

ต่อมา เสด็จฯ ไปยัง**โรงเรียนแม่จะเราวิทยาคม อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก** ซึ่งเป็น ๑ ใน ๑๓ โรงเรียนในพื้นที่ ๕ อำเภอชายแดน จังหวัดตาก ที่กองบังคับการควบคุมหน่วยเฉพาะกิจราชมนู และหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ ๓๕ เข้ามาให้ความรู้และสนับสนุนการปลูกผักปลอดสารเคมีและการเลี้ยงสัตว์แบบปลอดภัย โอกาสนี้ ทอดพระเนตรกิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมการขยายผลสู่ชุมชน และการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดีของโรงเรียน โดยมีฐานกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ การเพาะถั่วงอก การปลูกต้นหม่อนใบและหม่อนผล

การปลูกผักเลื้อยค้าง การเลี้ยงไก่ไข่และไก่ประดู่หางดำ การทำปุ๋ยหมักไม่กลับกอง

ในการนี้ มีพระราชดำริ สรุปความว่า ให้สำนักงาน กปร. และกรมชลประทาน จัดหาแหล่งน้ำและปรับปรุงสระน้ำที่มีอยู่เดิมที่รั่วซึม ดำเนินการซ่อมปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้ สำหรับอุปโภคบริโภคในโรงเรียนโมโกรวิทยาคม ตำบลโมโกร อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

วันจันทร์ที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงติดตามการดำเนินงาน**โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเรดาร์ อำเภอสังขละบุรี และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวิจิตรวิทยาคาร อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี** โดยมี นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ ทรงรับฟังรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารและแนวทางการแก้ไขปัญหาของโรงเรียนและชุมชน ทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ทรงเยี่ยมหน่วยแพทย์พระราชทาน และทรงเยี่ยมราษฎรที่มารอรับเสด็จ ในการนี้ มีพระราชดำริสรุปความว่า

◇ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเรดาร์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ให้สำนักงาน กปร. และกรมชลประทานช่วยแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรให้แก่

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านเรดาร์และราษฎรในชุมชนโดยรอบ ด้วยการก่อสร้างแพสูบน้ำระบบพลังงานแสงอาทิตย์ในบริเวณเขื่อนวชิราลงกรณ พร้อมจัดทำระบบส่งน้ำไปยังถังพักน้ำในโรงเรียน และเพิ่มถังพักน้ำเพื่อกักเก็บน้ำจากระบบฝายเดิม เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำให้แก่ราษฎร

◇ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวิจิตรวิทยาคาร อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ให้สำนักงาน กปร. และกรมชลประทานร่วมกันแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนวิจิตรวิทยาคารและชุมชนใกล้เคียง โดยขุดลอกพื้นที่ของโรงเรียนให้เป็นแก้มลิงเพื่อกักเก็บน้ำในลำห้วยอีปู่พร้อมติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ และส่งน้ำไปเก็บยังถังพักน้ำที่สร้างเพิ่มเติม เพื่อใช้สำหรับอุปโภคบริโภค ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในช่วงฤดูแล้ง

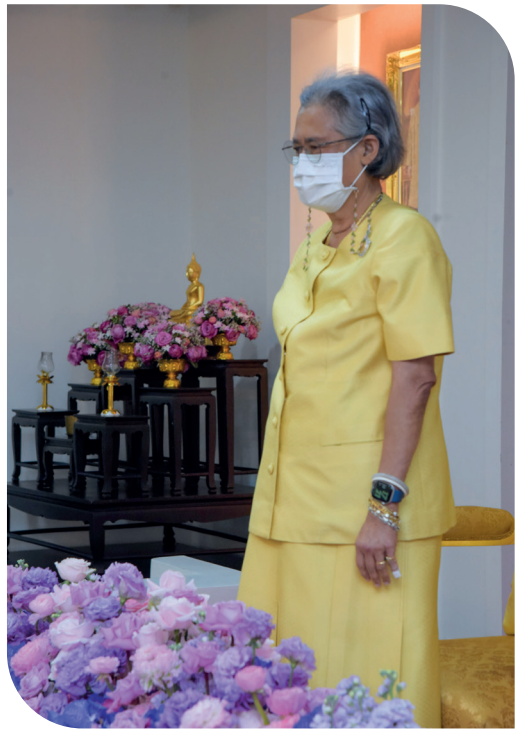

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปี ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันศุกร์ที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา อาคารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร** ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๖๘ ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมี นายสุเมธ ตันติเวชกุล ประธานกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะกรรมการมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โอกาสนี้ ได้พระราชทานพระราชวโรกาสให้ผู้สนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท รับพระราชทานเข็มที่ระลึก และพระราชทานเกียรติบัตรแก่ผู้แทนเยาวชนพี่นำน้องรักษ์น้ำ ตามแนวพระราชดำริ จากโรงเรียนเสริมงามวิทยาคม จังหวัดลำปาง กลุ่มเยาวชนพนาดร/กลุ่มบริหารจัดการน้ำชุมชนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และโรงเรียนบัวเชดวิทยา จังหวัดสุรินทร์ จากนั้น ทรงเป็นประธานการประชุมสามัญประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๘ ของมูลนิธิอุทกพัฒน์ฯ ทอดพระเนตรวีดิทัศน์ และทรงฟังบรรยายสรุปผลดำเนินงานของมูลนิธิ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จฯ ไปทรงเปิดพิพิธภัณฑ์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงเปิด**พิพิธภัณฑ์สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ณ หอศิลป์ปิ่นมาลา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่** และทอดพระเนตรนิทรรศการ ๖ ทศวรรษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โอกาสนี้ นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. ได้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทรับพระราชทานโล่ที่ระลึกผู้สนับสนุนการจัดงานวันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๗ ในพิธีดังกล่าว สำหรับการจัดงานวันเกษตรแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๖๗ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน - ๘ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ ไร่แม่เหียะ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายใต้แนวคิด “สืบสาน รักษา และต่อยอดศาสตร์พระราชา สู่เกษตรทันสมัย ความมั่นคงทางอาหาร และความเป็นกลางทางคาร์บอน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการ ทหารพันธุ์ดี ค่ายจิรประวัติ จังหวัดนครสวรรค์

วันพุธที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงาน **โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายจิรประวัติ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์** โดยมีนางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยที่เกี่ยวข้อง เฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้ ทรงรับฟังรายงานผลการดำเนินงานโครงการและทอดพระเนตรกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ และมีพระราชดำรัสรุปความว่า ให้สำนักงาน กปร. พิจารณาสนับสนุนการดำเนินงานโครงการผลิตพันธุ์ปีดไข่พระราชทาน เพื่อแจกจ่ายให้แก่ราษฎร ประกอบด้วย โรงฟักไข่ โรงอนุบาล โรงเรือนเลี้ยงเป็ด ครุภัณฑ์ประกอบ พ่อแม่พันธุ์ และอาหารสัตว์ ทดลองเลี้ยงแพะพันธุ์แบล็คเบงกอลในพื้นที่โครงการฯ และพิจารณาการปลูกพริกไทยเพิ่มเติม รวมทั้งให้กรมชลประทานพิจารณาจัดหาน้ำสนับสนุนโครงการ นอกจากนี้ให้ทดลองใช้ไตรโคเดอร์มา ในโครงการทหารพันธุ์ดี เพื่อป้องกันโรครากเน่า แต่อาจจะไม่ต้องทำในทุกค่ายก็ได้

โอกาสนี้ มีพระราชปฏิสันถารกับทหารพันธุ์ดี ค่ายจิรประวัติ ความตอนหนึ่งว่า “...ในสมัยก่อนนานมาแล้ว คนที่เข้ามาเป็นทหารก็ได้เรียนวิชาต่าง ๆ หลายอย่าง ผู้ใหญ่เล่าว่าสมัยแรก ๆ ยังมีคนที่ไม่รู้หนังสือมากอยู่ พอเข้ามาก็ได้เรียนหนังสือได้เรียนเรื่องต่าง ๆ ตามที่ชอบ ที่นิยมที่สุดก็คือเรียนขับรถ ต่อมาเมื่อเศรษฐกิจตกต่ำน้ำมันแพงหลักสูตรนี้ก็เลิกไป ที่ทำกันมากก็ทหารที่มาช่วยกันเพาะปลูกได้รับประโยชน์ทั่ว ๆ กัน คือคนที่ได้มาฝึกมาทำการเกษตรอย่างใหม่ใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ตั้งแต่บำรุงดิน หาน้ำ มีหน่วยราชการต่าง ๆ เข้ามาร่วมกัน ทุกคนก็ได้ประโยชน์ คือประโยชน์จากการที่มาร่วมกันช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างทำไปตามความชำนาญของตัว แม้แต่หน่วยราชการเองทำเรื่องหนึ่งก็ต้องไปหารือคนที่เชี่ยวชาญอีกอย่างว่าถ้าทำแบบนี้แล้วจะเห็นว่าเหมาะสม หรือมีข้อดีข้อเสียอย่างไร ต้องหารือกับคนที่เคยทำมา ไม่อย่างนั้นจะมีเรื่องสังเสริมการเกษตรกันทำไม เพราะว่าก็ต้องเป็นคนที่เคยทำอยู่แล้ว ถ้าได้รับความรู้เทคโนโลยีอย่างใหม่ก็จะทำได้ดีขึ้น...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงเปิดและทอดพระเนตรโครงการภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียง วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก

วันจันทร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยัง**วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร** ทรงเปิดและทอดพระเนตร “โครงการภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียง” โดยมีพระพรหมวชิรสุธี เจ้าอาวาสวัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นางสุพร ตรีนรินทร์ เลขาธิการ กปร. พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าฯ รับเสด็จ

โครงการภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียง วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก มีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร ที่มีพระราชประสงค์ให้ภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นเสมือนดั่งจารึกประวัติศาสตร์ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในรัชสมัย โดยมีพระราชกระแสให้คิดออกแบบพระระเบียงเพื่อเป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับเขียนภาพจิตรกรรม โดยภาพจิตรกรรมตลอดผืนผนังพระระเบียงมีแนวคิดสำคัญคือการถ่ายทอดเรื่องราวพระราชประวัติ พระราชพิธี และพระราชกรณียกิจสำคัญในรัชกาลที่ ๙ การจัดทำภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียงได้เสร็จสมบูรณ์ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๕ อีกทั้งได้จัดทำเป็นหนังสือภาพจิตรกรรมฝาผนังพระระเบียง วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก โดยความสำเร็จในการดำเนินงานครั้งนี้เกิดขึ้นด้วยจิตศรัทธาจากประชาชนที่ได้ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมบริจาคสมทบทุนในการจัดสร้าง

พลิกฟื้นชีวิตจากลำห้วย - พลังแห่งพระมหากรุณาธิคุณสู่

โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่ พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

/ อังคะนา ช่อประพันธ์
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒

สายน้ำแห่งความหวัง

"น้ำ" คือปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่พึ่งพาการเกษตรเป็นหลัก แหล่งน้ำไม่เพียงแต่ใช้ในการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์เท่านั้น แต่ยังหมายถึงน้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างไรก็ตาม ในหลายพื้นที่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และประสบภัยน้ำท่วมในฤดูฝนอย่างต่อเนื่อง

ชุมชนบ้านห้วยใหญ่ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา คือหนึ่งในหมู่บ้านที่เคยเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนอย่างรุนแรง เนื่องจากลำห้วยใหญ่มีตะกอนและวัชพืชสะสมมาก ทำให้ระบบระบายน้ำไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ น้ำจึงไหลล้นตลิ่งท่วมพื้นที่การเกษตร ในฤดูแล้งน้ำก็ขาดแคลนอย่างหนัก ชาวบ้านต้องดิ้นรนหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของชาวบ้านในชุมชน

กระทั่งใน พ.ศ. ๒๕๖๓ **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่ พร้อมอาคารประกอบไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ตามที่ นายบุญธรรม จ่นกลาง ราษฎรบ้านห้วยใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และคณะ ขอพระราชทานโครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่ เป็นอีกหนึ่งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อช่วยเหลือพสกนิกรในพื้นที่ดังกล่าว นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่นำพาการพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้าสู่พื้นที่แห่งนี้

บริบทแห่งความยากลำบาก

บ้านห้วยใหญ่ หนึ่งในหมู่บ้านของตำบลมะค่า มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มสลับเนินเตี้ย พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับการทำนาและเลี้ยงสัตว์ มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ ๘๐ เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตเรียบง่าย พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ชาวบ้านเคยประสบปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนและขาดน้ำในฤดูแล้งอย่างหนักมาโดยตลอด ลำห้วยใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักของหมู่บ้าน มีสภาพตื้นเขินและขาดการดูแล ส่งผลให้ไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้อย่างเพียงพอ และไม่มีระบบควบคุมการไหลของน้ำที่มีประสิทธิภาพ ชาวบ้านต้องซื้อน้ำใช้ในฤดูแล้ง และพืชผลทางการเกษตรมักได้รับความเสียหายจากน้ำหลากในช่วงฤดูฝน ความไม่มั่นคงทางรายได้และการดำรงชีวิตเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในชุมชนนี้มาอย่างยาวนาน

น้ำพระราชทานแห่งการพัฒนา

ภายหลังจากที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำให้แก่ราษฎร กปร. จึงได้พิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณแก่กรมชลประทานเพื่อดำเนินการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยการ

- ขุดลอกลำห้วยใหญ่ ให้ลึกและกว้างขึ้น เพื่อเพิ่มความสามารถในการเก็บกักและระบายน้ำ ความยาว ๒.๐๒๙ กิโลเมตร
- ก่อสร้างอาคารบังคับน้ำและประตูระบายน้ำ เพื่อควบคุมการไหลและเก็บกักน้ำ
- ปรับภูมิทัศน์ริมฝั่งลำห้วยและเสริมคันดินเพื่อป้องกันน้ำท่วม

เมื่อโครงการดำเนินการแล้วเสร็จใน พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้เริ่มเห็นผลอย่างชัดเจนในปีถัดมา น้ำที่เคยขาดแคลนในฤดูแล้งกลับไหลเวียนได้ตลอดปี และน้ำที่เคยหลากล้นในฤดูฝน ก็ถูกควบคุมให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย สามารถช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง และบรรเทาอุทกภัยในช่วงฤดูฝนให้แก่ราษฎร ยังประโยชน์ให้แก่ราษฎรบ้านห้วยใหญ่และราษฎรใกล้เคียง จำนวน ๘๙ ครัวเรือน ๓๙๕ คน มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรครอบคลุมพื้นที่กว่า ๒,๒๐๐ ไร่

เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชประสงค์ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๖ นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมด้วยคณะอนุกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการดังกล่าวอย่างใกล้ชิด รวมถึงได้พบปะราษฎรและมีข้อเสนอแนะว่า

“ต้องการมาดูว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานมาให้นั้น จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ราษฎรในพื้นที่ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งโครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบฯ เป็นการเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำในลำห้วยใหญ่ให้มากขึ้น แม้ปริมาณน้ำจะเพิ่มขึ้นไม่มาก แต่พอจะช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนจากการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรให้แก่ทุกท่านได้ จึงขอฝากให้ช่วยกันดูแลรักษาโครงการฯ ที่สำคัญคือ ต้องใช้น้ำอย่างประหยัด เพราะหากเข้าสู่ช่วงฤดูแล้งที่ยาวนานกว่าปกติ น้ำต้นทุนที่มีอาจไม่เพียงพอกับความต้องการ ในส่วนของการพัฒนาเพื่อให้พื้นที่นี้มีน้ำใช้เพิ่มมากขึ้นนั้น ต้องศึกษาความเหมาะสมและวางแผนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการก่อน ซึ่งต้องใช้เวลา ก็ขอให้อดทนเพื่อให้บริเวณนี้อุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอให้กรมชลประทานพิจารณาแนวทางและความเหมาะสมในการจัดหาน้ำเพิ่มเติมให้กับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ราษฎรได้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี” ซึ่งกรมชลประทานได้พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดหาน้ำเพิ่มเติมให้กับราษฎรตามข้อเสนอแนะขององคมนตรีเรียบร้อยแล้ว

ชีวิตที่เปลี่ยนไปของชุมชนห้วยใหญ่

เมื่อมีน้ำ ชีวิตก็เปลี่ยน ชาวบ้านในพื้นที่มีน้ำในการอุปโภคบริโภค และสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะการทำนา ปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์ โครงการนี้ นอกจากจะฟื้นฟูแหล่งน้ำช่วยให้ไม่มีน้ำท่วมขังในพื้นที่แล้ว ยังเพิ่มความมั่นคงทางน้ำ ส่งผลดีต่อการเกษตรและคุณภาพชีวิตของชาวบ้านอย่างชัดเจน และที่สำคัญที่สุดคือ **ความร่วมมือในชุมชน** ที่เกิดขึ้นตามมา มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการน้ำ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนชาวบ้าน ร่วมกันบริหารจัดการน้ำจากลำห้วยอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และตระหนักถึงคุณค่าของโครงการที่เกิดจากพระมหากรุณาธิคุณ

“โครงการนี้ ไม่เพียงแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน และปลูกฝังความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างลึกซึ้ง”

พลังใจจากพระมหากรุณาธิคุณ

ชาวบ้านห้วยใหญ่รู้ดีว่า ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่ได้มาจากโชค แต่คือผลของพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงพระเมตตาและห่วงใยในความทุกข์ยากของราษฎร

วันนี้ บ้านห้วยใหญ่ ไม่ใช่หมู่บ้านแร้นแค้นอีกต่อไป แต่คือชุมชนต้นแบบของการจัดการน้ำและการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบไม่เพียงเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางกายภาพของชุมชน แต่ยังเปลี่ยนหัวใจของผู้คน ให้กลับมาเข้มแข็ง ภูมิใจ และพร้อมพัฒนาบ้านเกิดด้วยตนเอง ยังเป็นแรงผลักดันให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลและรักษาทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อส่งต่อประโยชน์นี้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

“พวกเราสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ พระองค์ท่านไม่ได้แค่ให้ ‘น้ำ’ แต่ให้ชีวิตใหม่กับพวกเรา”
— คำกล่าวของตัวแทนชุมชน

นี่คือพลังของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พลังที่ส่งผ่านสู่หัวใจของราษฎรโดยแท้จริง

นายชนก ขุนเพชรวรรณ
หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๔ โครงการชลประทานนครราชสีมา ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

“รู้สึกภูมิใจมากครับ เพราะการทำงานครั้งนี้ไม่ใช่แค่เรื่องวิศวกรรม แต่เป็นเรื่องของจิตใจ ได้ช่วยเหลือประชาชนจริง ๆ “ให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน” เห็นชาวบ้านยิ้มได้ก็รู้สึกว่า สิ่งที่เราทำมันมีคุณค่าจริง ๆ และอยากฝากให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ต่อไป อย่ามองว่างานจบแค่เมื่อโครงการก่อสร้างเสร็จ เพราะความยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือและความต่อเนื่อง และอยากให้ทุกคนภาคภูมิใจว่าได้เป็นส่วนหนึ่งของการสืบสานพระราชดำริอันสำคัญยิ่ง”

นายธนโชติ โชติพัฒนชูชัย
อายุ ๕๒ ปี อาชีพเกษตรกร

“หลังจากมีโครงการนี้ ชีวิตดีขึ้นมากเลย มีน้ำใช้ มีรายได้ ไม่ต้องดิ้นรนเหมือนเมื่อก่อน ที่สำคัญคือรู้สึกอบอุ่นใจที่พระองค์ท่านทรงห่วงใยประชาชนเล็ก ๆ อย่างพวกเรา”

นายมนตรี ต่ำกระโทก
อายุ ๖๙ ปี อาชีพเกษตรกร

“ผมอยู่บ้านห้วยใหญ่มาตั้งแต่เกิดครับ เมื่อก่อนพอถึงหน้าฝนทีไร น้ำก็ท่วมไร่นาเสียหาย บางปีก็แล้งจัด ไม่มีน้ำใช้ทำการเกษตร ชีวิตลำบากมากครับ แต่พอโครงการขุดลอกลำห้วยเสร็จ น้ำไหลสะดวกขึ้น น้ำท่วมก็ไม่เกิดแล้ว มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ทำให้ผมสามารถทำนา และปลูกผักได้ตลอด ไม่ต้องห่วงเรื่องน้ำเลย พอทราบว่าโครงการนี้ เป็นของในหลวงรัชกาลที่ ๑๐ ที่ได้พระราชทานให้กับราษฎรบ้านห้วยใหญ่ ผมรู้สึกซาบซึ้งใจมากครับ พระองค์ทรงห่วงใยประชาชนจริง ๆ ขอให้พระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน”

ภาพองคมนตรีติดตามและขับเคลื่อนผลการดำเนินงาน

สภาพพื้นที่ก่อนดำเนินการ

ดำเนินการแล้วเสร็จ

หลังดำเนินการแล้วเสร็จ

๓ เสาหลักแห่งการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง

“บวร” เป็นการประสานรวมตัวกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาชุมชนตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เปรียบเสมือน ๓ เสาหลักสำคัญที่ส่งผลต่อชีวิตของคนในชุมชน **“บ้าน”** เป็นที่พักอาศัย **“วัด”** เปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนนั้น ๆ ส่วน **“โรงเรียน”** เป็นที่บ่มเพาะสติปัญญา ซึ่งทุกสิ่งเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

เช่นเดียวกับคนในชุมชนบ้านหนองกลางดง ตำบลศิลาลอย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่นำหลัก **“บวร”** มาใช้ในการพัฒนาป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง จนประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรม

ในปี ๒๔๙๘ มีกลุ่มชาวบ้านจากอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เดินทางอพยพมาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านหนองกลางดง ประมาณ ๑๐ ครอบครัว เนื่องด้วยเห็นว่าบริเวณดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งป่าไม้ สัตว์ป่า และมีหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งพักพิงและหุงหาอาหารของกองเกวียนที่สัญจรไปมาอยู่เป็นประจำ จึงเรียกขานพื้นที่แห่งนี้ว่า **“หนองกลางดง”**

ชุมชนบ้านหนองกลางดงในอดีตมีสภาพป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งแร่เหล็ก ทำให้มีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มมากขึ้น คนในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวน ทำไร่ รวมถึงยังมีอาชีพหาของป่า ล่าสัตว์ เพื่อเป็นอาหารและรายได้ในครัวเรือน ต่อมามีบริษัทเอกชนได้รับสัมปทานเข้ามาประกอบกิจการโรงโม่หินและเหมืองแร่เหล็ก มีการระเบิดภูเขาและขุดแร่ทำให้ระบบนิเวศธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนและสัตว์ป่า เมื่อสัมปทานสิ้นสุดลง ชาวบ้านและผู้นำท้องถิ่นจึงได้ร่วมกันขอซื้อที่ดินจากบริษัทและถวายที่ดินแก่วัดเขาถ้ำ เพื่อนำไปจัดทำเป็นโครงการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง

พระครูศรีธรรมาภินันท์
อดีตเจ้าอาวาสวัดเขาถ้ำ

ชาวบ้านหนองกลางดง รวมพลัง ‘บวร’ เห็นชอบให้ดำเนินงานโครงการฯ

ในปี ๒๕๕๖ ราษฎรในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และพระครูศรีธรรมาภินันท์ เจ้าอาวาสวัดเขาถ้ำในขณะนั้น ได้ประชุมหารือและมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรมอบพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง เข้าร่วมเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่ทรุดโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านหนองกลางดง วัดเขาถ้ำ ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าที่มีความสำคัญต่อวิถีชุมชนและระบบนิเวศโดยรวม รวมทั้งพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศ และโครงการต้นแบบในการดูแลรักษาป่าไม้

สำนักงาน กปร. ได้ประสานงานกับกรมป่าไม้ซึ่งดูแลพื้นที่ดำเนินโครงการในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาถ้ำพยอม จำนวน ๖๕๒ ไร่ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าอาวาสวัดเขาถ้ำ และราษฎรบ้านหนองกลางดง เพื่อจัดทำโครงการต้นแบบในการดูแลรักษาป่าไม้โดยใช้แนวคิดการขับเคลื่อนด้วยพลัง **“บวร”** คือ การมีส่วนร่วมจาก ๓ ภาคส่วน ได้แก่ **“บ้าน”** คือ ประชาชนบ้านหนองกลางดง พร้อมผู้นำชุมชนทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ (ปราชญ์ชาวบ้าน) **“วัด”** คือ พระภิกษุสงฆ์วัดเขาถ้ำ **“โรงเรียน และรัฐ”** หมายถึงหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่มีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกรมป่าไม้เป็นแกนหลักในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน

เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลติดตามการใช้ประโยชน์จากโครงการ

การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร

จวบจนปัจจุบัน การดำเนินงานกว่า ๗ ปี ได้ปรากฏผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ทำหน้าที่ติดตามขับเคลื่อนโครงการฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ มีกรมป่าไม้คอยประสานงานร่วมกับชุมชนและวัดเขาถ้ำ ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

- **กิจกรรมฟื้นฟูและพัฒนาป่าชุมชน ฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้** ก่อสร้างฝายในลักษณะต่างๆ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ผืนป่า พร้อมทั้งจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเพื่อศึกษาพืชประจำถิ่น พืชหายาก และสมุนไพร พร้อมกับสำรวจ ศึกษา รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของป่า
- **กิจกรรมป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า** จัดทำแนวกันไฟ จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครรักษ์ป่าตามพระราชดำริประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า
- **กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** จัดทำแปลงสาธิตพืชสมุนไพร จัดทำแปลงสาธิตไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง จัดทำฐานการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ (ศาสตร์พระราชา) จัดทำแปลงพืชสมุนไพร อาทิ ไพลดำ ตะขาบบิน รากสามสิบ ชุมเห็ดเทศ ฟ้าทะลายโจร ดีปลี รางจืด ข่าเหลือง ฯลฯ และจัดทำแปลงกล้าไม้ เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจได้เข้ามาศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
- **กิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ**

โดยทุกกิจกรรมได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากประชาชนในพื้นที่ วัด และหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งได้ร่วมกันตั้งกฎระเบียบปฏิบัติการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า ส่งผลให้ป่าชุมชนแห่งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ระบบนิเวศมีความหลากหลาย คนในชุมชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์จากผืนป่าได้มากขึ้น เช่น การเข้าไปหาเห็ด ผักหวานป่า รวมถึงพืชสมุนไพรที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ยาหม่อง และน้ำมันนวดแก้เคล็ดขัดยอก

ทั้งนี้ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๘ สำนักงาน กปร. ได้ลงพื้นที่ติดตามโครงการฯ พบว่า ราษฎรในพื้นที่มีความพึงพอใจกับการดำเนินงานในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรและการรักษาถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า รองลงมาเป็นด้านความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดูแลป่า จึงนับเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างความสำเร็จในการอนุรักษ์และบริหารจัดการใช้ประโยชน์ป่าไม้ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของพลัง “บวร” ๓ เสาหลักแห่งการพัฒนาเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน

สรุปผลการติดตามการใช้ประโยชน์โครงการ โดยสำนักงาน กปร. เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

(เก็บข้อมูลจากราษฎร ๕ หมู่บ้าน รวม ๑๑๕ คน)

ภาพรวมคะแนนเฉลี่ย **๓.๘๑** อยู่ในระดับ **“พึงพอใจมาก”** จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐

๓.๘๘

แหล่งสมุนไพรและถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าหลากชนิด

๓.๘๗

ภาครัฐ พระสงฆ์ และผู้นำชุมชน ร่วมให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าแก่เยาวชนและผู้ได้รับประโยชน์

๓.๘๐

การให้ความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และรักษาพื้นที่ป่า

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (๑)

/ รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภักดีคำ
รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ ๔๓ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ กรมสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์เป็นพระราชชนนี ประสูติเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปีชวด ฉศก จุลศักราช ๑๑๖๖ ตรงกับวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ ได้ทรงรับพระสุพรรณบัฏเฉลิมพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎสมมติเทววงศ์ พงศ์อิศรกษัตริย์ วรขัตติยราชกุมาร

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

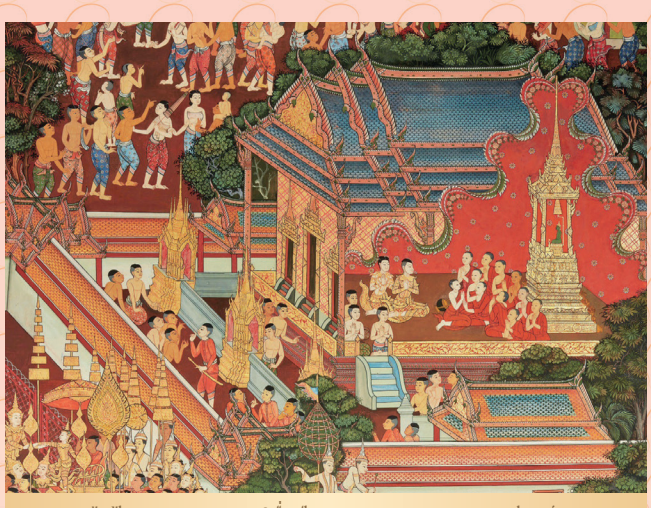

เจ้าฟ้ามงกุฎทรงผนวชเมื่อปี ๒๓๖๗ ภาพจิตรกรรมฝาพนัง
วัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

พระราชพิธีลงสรงเจ้าฟ้ามงกุฎ ภาพจิตรกรรมฝาพนัง
วัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

ที่มา: หนังสืองดหมายเหตุ ๒๐๐ ปี กรุงพระนครฯ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๕๐๗)

พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ

ในรัชกาลที่ ๒ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ ให้ทรงเป็นอธิบดีกรมมหาดเล็ก ครั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระชนมายุครบ ๒๐ พรรษา ได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๗ แล้วเสด็จไปประทับ ณ พระตำหนักในวัดมหาธาตุ ทำอุปัชฌายวัตร ๓ วัน จากนั้นจึงเสด็จไปประทับจำพรรษาเพื่อทรงศึกษาวิปัสนาธุระอยู่ ณ วัดสมอราย (วัดราชาธิวาส) ดังปรากฏความในจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๔ เรื่อง **"เรื่องต้นแรกทรงผนวช"**[๑] ความว่า

"...ถวายความแรกทรงผนวช ดังได้รับพระราชทานทราบมาดังนี้ เมื่อพุทธสาศนกาลล่วงแล้วนับโดยปีได้ ๒๓๖๗ พรรษา จุลศักราชที่สังเกตใช้มาในประเทษนี้เปนปีที่ ๑๑๘๖ ปีวอกฉศก พระบาทสมเดจพระจอมเกล้าเจ้าสยาม เสดจออกทรงผนวด ประทับแรมอยู่ในวัดมหาธาตุสามวัน ทรงประฏิบัติอุปัชฌายวัดตามควรแก่วินัยนิยมแล้ว จึ่งเสดจขึ้นไปจำพรรษา ณ วัดสมอราย..."[๒]

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชอยู่นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยประชวรและเสด็จสวรรคต เมื่อวันพุธ เดือน ๘ แรม ๑๑ ค่ำ ปีวอก พ.ศ. ๒๓๖๗ พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว[๓]

---

[๑] **"เรื่องต้นแรกทรงผนวช"** จดหมายเหตุ ร.๔ จ.ศ. ไม่มี เลขที่ ๒๒๔, **เรื่อง ร.๔ ทรงผนวช**, ประวัติได้มาจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๗ เม.ย. ๒๔๘๒. ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ผู้เขียนสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ เนื่องจากมีเนื้อความบางส่วนคล้ายกับ "พระราชประวัติในรัชกาลที่ ๔ ตั้งแต่แรกทรงผนวชตลอดสวรรคาลัยโดยความพิศดาร" (อภินิหารการประจักษ์) แต่เนื้อความตอนท้ายสั้นกว่าและมีเนื้อความต่างกัน เอกสารเรื่องนี้น่าจะยังไม่เคยมีการตีพิมพ์เผยแพร่ ในที่นี้ผู้เขียนปริวรรตจากสมุดไทยดำ เส้นดินสอขาว โดยคงอักขรวิธีไว้ตามต้นฉบับ

[๒] จดหมายเหตุ ร.๔ จ.ศ. ไม่มี เลขที่ ๒๒๔, **เรื่อง ร.๔ ทรงผนวช**, ประวัติได้มาจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๗ เม.ย. ๒๔๘๒.

[๓] เจ้าพระยาทิพากรวงศมหาโกษาธิบดี (ขำ บุนนาค), **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓** (กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๓๘), หน้า ๑.

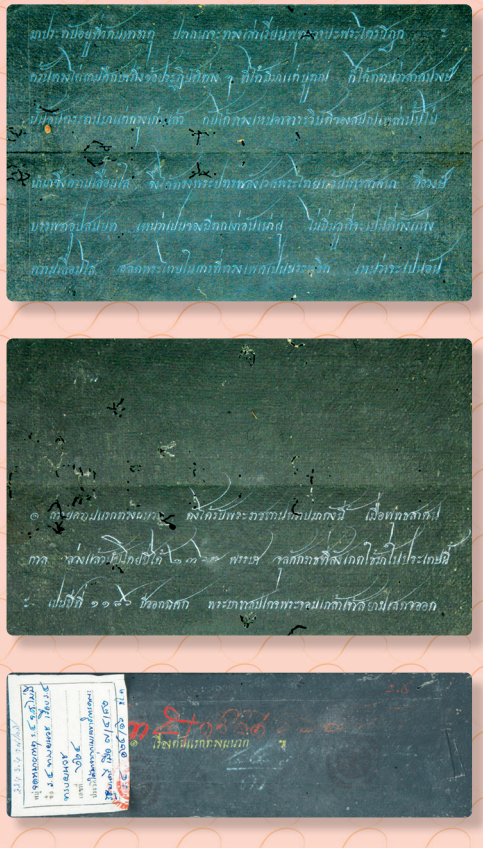

ที่มา: หนังสืองดหมายเหตุ ๒๐๐ ปี กรุงพระนวช พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๕๖๗)

หนังสือสมุดไทยดำ "เรื่องต้นแรกทรงพนวช" ซึ่งผู้เขียนสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

ที่มา: หนังสืออภิมหาการประจักษ์

พระตำหนักที่ประทับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงพนวชในวัดราชาธิวาสวิหาร

ตัดสินพระทัยผนวชต่อ และกำเนิดยุติกนิกาย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตัดสินพระทัยผนวชต่อ แล้วเสด็จเข้ามาประทับ ณ วัดมหาธาตุ เพื่อทรงศึกษาพระปริยัติธรรม ทรงศึกษาภาษาบาลีและได้ทรงเข้าแปลพระปริยัติธรรมหน้าพระที่นั่งจนได้เปรียญธรรม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพัดยศสำหรับเปรียญเอก ๙ ประโยค[๔]

ครั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ กลับไปประทับ ณ วัดสมอราย (วัดราชาธิวาส) เมื่อปีฉลู พ.ศ. ๒๓๗๒ ในเวลานั้นได้มีพระภิกษุถวายตัวเป็นศิษย์ศึกษาอยู่กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเริ่มเกิดคณะสงฆ์ที่ได้นามภายหลังว่า **"ธรรมยุติกนิกาย"** ดังปรากฏความในจดหมายเหตุ **"เรื่องต้นแรกทรงผนวช"** ว่า

"...จึงได้เสดจกลับลงมาประทับอยู่ที่วัดมหาธาตุ ปรารถนาจะทรงเล่าเรียนพุทธวจนะพระไตรปิฎก ครั้นทรงไต่ถามศึกษาถึงข้อประฏิบัติต่างๆ ที่ได้มีมาแต่บูราณ ก็ได้ทราบว่าสาศนวงษ์นั้นอันตระธานมาแต่กรุงเก่าแล้ว กับได้ทรงเหนอาจาระวิบัติของสมณเหล่านั้น ไม่นำมาซึ่งความเลื่อมใส จึ่งได้ทรงพระปรารพสังเวศพระไทยด้วยการสาศนา คือวงษ์บรรพชาอุปสมบทเหนว่าเปนของมีรากเง่าอันเน่าผุ ไม่มีมูลที่จะเปนที่ตั้งแห่งความเลื่อมไส สลดพระไทยในการที่ทรงเพศเปนบรรพชิด เหนว่าจะเปนอันหลอกลวงเขาเลี้ยงชีวิตดูไม่สมควร

ครั้นเพลากลางวันวันหนึ่ง เสดจเข้าไปบันทมกลางวันอยู่ในอุโบสถวัดมหาธาตุ ทรงตั้งสัจจะกิริยาธิษฐาน บูชาแด่สาศนารักขเทพยดา ด้วยธูบเทียนมาลาทั้งสี่ทิศแปดทิศว่าข้าพเจ้านี้อุทิษต่อพระผู้มีพระภาคย์ออกบวชด้วยความเชื่อความเลื่อมใส มิได้เก่งต่ออามิศสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีลาภยศความสรเสิญเปนต้น ถ้าวงษ์บรรพชาอุปสมบทที่เนื่องมาแต่พระสุคตทศพล ยังมีอยู่เหลืออยู่ ณ ประเทศใดทิศใด ขอให้ได้ประสบฤๅให้ได้ยินข่าวให้ได้ในสามวันเจดวัน ถ้าไม่เปนดังนั้นข้าพเจ้าก็จะเข้าใจว่าสาศนวงษ์นั้นสิ้นแล้ว ก็จะศึกเปนฆราวาศไปรักษาศีลห้าศีลแปดตามสมควร

[๔] สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, **ประวัติบุคคลสำคัญ** (กรุงเทพฯ: บรรณาคาร, ๒๕๑๗), หน้า ๒๒.

ที่มา: matichonacademy.com

พระสังฆราชปาลเลอกัวซ์ บาทหลวงชาวฝรั่งเศส์ แห่งวัดคอนเซ็ปชัญ สามเสน
หนึ่งในพระสหายสนิทที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้
และเป็นตัวกลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสยาม–ตะวันตก

ครั้นล่วงไปประมาณสองวันฤๅสามวัน ครั้งนั้นมีพระรามัญเถรองค์หนึ่ง เปนผู้ฉลาดในวินัยรู้พุทธวจนะชำนานในอักขรจุจารณวิธี มากล่าวสาศนวงษ์แสดงชี้ให้เกิดความเลื่อมใส ท่านจึ่งได้รับเอาวินัยวงษ์นั้นไว้เปนข้อประฏิบัติสืบมาในธรรมยุติกา ในศักราช ๑๑๘๗ ปีรกาสัปตศก แล้วเสดจอยู่ ณ ที่นั้น ทรงเล่าเรียนศึกษาพุทธวจนปริยัตติธรรม์แตกฉาน จนเหนว่าสิ้นวิชาที่อาจาริย์จะพึงแสดงแล้ว แต่นั้นทรงอนุเคราะห์สั่งสอนกุลบุตรผู้มีสัทธาให้เล่าเรียนศึกษาทั้งกลางคืนและกลางวันมิได้ย่อหย่อน ทรงสั่งสอนในข้อวินัยวัตรและสุตันตะประฏิบัติต่าง ๆ ให้ถูกต้องสมอ้างกับพระธรรมวินัยเปนมหัศจรร ครั้งนั้นกุลบุตรที่มีสัทธาก็เกิดความเลื่อมใส เข้ามาบวชบรรพชาประพฤติ์ตามมีขึ้นเปนหลายองค์

ครั้นศักราช ๑๑๙๑ ปีฉลู เอกศก ทรงพระดำหริเหนว่าในที่นั้นไม่เปนที่สบาย เพราะเจือปนรคนไปด้วยอะลัชชี ไม่เปนที่ควรจะประพฤติ์พรหมจริย์ จึ่งเสดจกลับขึ้นไปยังวัดสมอราย ตั้งคณะนิกายให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรที่มีสัทธา สงเคราะห์แก่คฤหัษฐ์ด้วยธรรมกถาอนุสาศโนวาท ในธรรมสวนะกาล ประดิษฐานธรรมยุตติกะนิกาย ให้รุ่งเรืองแผ่หลายขึ้นในครั้งนั้น...”[๕]

ที่มา: เพจวัดราชาธิวาสวิหาร

กาพในปัจจุบันของวัดราชาธิวาสวิหาร ซอยสามเสน ๙ ทิศใต้ติดกับท่าวาสุกรี
ส่วนด้านทิศเหนือเป็นชุมชนคาทอลิกบ้านเขมรและบ้านญวน

ในเวลาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับจำพรรษา ณ วัดสมอรายนั้น ปรากฏว่ามีพระภิกษุไปถวายตัวเป็นศิษย์มากและมีคฤหัสถ์พากันเลื่อมใสมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงตั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระราชาคณะ เสด็จอยู่วัดสมอราย โดยมีฐานานุศักดิ์เสมอพระราชาคณะสามัญ แต่ยังไม่ได้ทรงครองพระอาราม

ดังที่สมเด็จพระสังฆราช (สา) วัดราชประดิษฐ์ เล่าว่า วันหนึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเข้าไปถวายเทศน์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ตรัสว่า “ชีต้นบวชมานานแล้ว ควรเป็นราชาคณะได้” แล้วพระราชทานพัดแฉกพื้นตาดให้ทรงถือเป็นพัดยศต่อมา[๖] ดังที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ทรงนิพนธ์ไว้ใน **“โคลงลิขิตมหามกุฏราชคุณานุสรณ์”** ภายหลังว่า

◉ ไพทโกรมโส์มนัสะน้อม สถาปนา
ฟ้ามกุฏเป็นราชำ คณะตั้ง
ฉลูศกหกพรรษา สมณะศักดิ์ สมแอ
ดีเด่นเป็นปเรียญทั้ง ทั่วผู้บูชำ ฯ[๗]

[๕] จดหมายเหตุ ร.๔ จ.ศ. ไม่มี เลขที่ ๒๒๔, **เรื่อง ร.๔ ทรงผนวช**, ประวัติได้มาจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๗ เม.ย. ๒๔๘๒.

[๖] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๗.

[๗] กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, **โคลงลิขิตมหามกุฏราชคุณานุสรณ์** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๗๒.

ที่มา: หนังสือจดหมายเหตุ ๒๐๐ ปี กรงพระผนวช พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๕๖๗)

วัดบวรนิเวศวิหาร

เสด็จประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริว่า พระราชาคณะตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหารยังว่างอยู่ จึงโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนสมณศักดิ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขึ้นเสมอสมณศักดิ์เจ้าคณะรอง แล้วเชิญเสด็จมาครองวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อปีวอก พ.ศ. ๒๓๗๙ เวลานั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระชันษาได้ ๓๒ ปี ทรงผนวชได้ ๑๒ พรรษา[๘]

เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้แห่เสด็จพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ตามประเพณีแห่พระราชาคณะไปครองวัดนั้น โปรดเกล้าฯ ให้จัดกระบวนเหมือนอย่างแห่เสด็จพระมหาอุปราช[๙]

ดังปรากฏหลักฐานในหมายรับสั่งสมัยรัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๙๘ เรื่อง **"แห่เชิญเจ้าฟ้ามงกุฎฯ มาสถิตอยู่ ณ วัดบวรนิเวศฯ"**[๑๐] ว่า

"...ด้วย พระยารักษมณเฑียรรับพระราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า ณ วันเดือน ๒ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีวอก อัฐศก เพลาเช้า จะได้เชิญเสด็จเจ้าฟ้ามงกุฎ แต่วัดสมอราย ทรงเรือพระที่นั่งเอกไชย แห่ทางชลมารคไปอยู่วัดบวรนิเวศ จะได้บังคับบัญชาพระสงฆ์สามเณรในพระอาราม แลพระสงฆ์ ๒๐ รูปจะได้ตั้งสวดพระพุทธมนต์ ที่พระตำหนักใหม่ ณ วันเดือน ๒ ขึ้น ๒, ๓, ๔ ค่ำ เพลาบ่าย

ครั้นรุ่งขึ้น ณ วันเดือน ๒ ขึ้น ๕ ค่ำ เพลาเช้า พระสงฆ์ ๒๐ รูป จะได้รับพระราชทานฉัน ครั้นแห่เจ้าฟ้ามงกุฎมาถึงแล้ว ให้สวดชยันโตพร้อมกัน นั้นให้นายนิจ นายชิด แต่งเรือพระที่นั่ง

---

[๘] สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, **ประวัติบุคคลสำคัญ**, หน้า ๒๙.

[๙] **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๓๑.

[๑๐] **ประชุมหมายรับสั่งภาค ๔ ตอนที่ ๑ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จ.ศ. ๑๑๘๖ - ๑๒๐๓** (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๓๖), หน้า ๑๗๑.

ที่มา: นูลิธิรสมเด็จพระสังฆราชวัดบวร.com

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ (พระองค์เจ้าฤกษ์)
วัดบวรนิเวศวิหาร สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๘ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
และเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกจากธรรมยุติกนิกาย

เอกไชยใส่กัญญารับเจ้าฟ้ามงกุฎลำหนึ่ง ใส่บุษบกรับพระพุทธรูป ให้นั่งรายตีนตองด้วยลำ ๑ มีนักสราชถือธงหน้า ถือธงท้ายเรือลำละ ๒ คน ให้รับเลกต่อพันพุฒ พันเทพราช บรรจุพลพายให้ใส่เสื้อแดง ใส่หมวกแดง ให้รับแตรสังข์ลงลำละ ๕ คน แล้วให้แต่งเรือกัญญารับพระปลัดผูกม่านลายลำ ๑ (รับ) พระสงฆ์ไม่ผูกม่านลำ ๑ ให้รับเลกบรรจุให้ครบทั้ง ๔ ลำ

อนึ่งให้พันพรหมราชเกณฑ์เรือดั้ง ๑๐ ลำ รับกลองชนะลงลำละ ๕ คน ๖ ลำ ปี่พาทย์ลงลำละสำรับ ๔ ลำ มีธงจีนลำละ ๒ คน และพลพายให้ใส่เสื้อแดง ใส่หมวกแดง ให้รับเลกต่อพันพุฒ พันเทพราช มาบรรจุพลพายให้ครบกระทง ให้เร่งไปรับกลองชนะ ปี่พาทย์ ลงที่วัดสมอรายให้ทันกำหนด

อนึ่งให้พันจันท์จัดปี่พาทย์ ๔ สำรับ ลงเรือดั้ง ๔ ลำ ให้หมื่นราชาราชจัดกลองแขก ๒ สำรับ ลงเรือกัญญาอาสา ๖ เหล่า ๒ ลำๆ ละสำรับ ที่ท่าวัดสมอราย แล้วให้พันจันท์เกณฑ์เรือกราบข้าราชการ ๔๐ ลำ มีธงจีนลำละคันไปแห่ให้พร้อมกันที่วัดสมอรายให้ทันกำหนด

อนึ่งให้อาสา ๖ เหล่า จัดเรือกัญญายาว ๘ วา ๙ วา ๒ ลำ มีธงจีนลำละคันไปรับกลองแขกลงที่ท่าวัดสมอรายลำละสำรับ ให้รับเลกต่อพันพุฒ พันเทพราช บรรจุพลพายให้ครบกระทง

อนึ่งให้หลวงราชมานูจัดกลองชนะ ๓๐ คน จ่าปี่ ๑ จ่ากลอง ๑ (รวม) ๒ คน ลงเรือดั้งลำละ ๕ คน ทั้ง ๒ ลำ แตรสังข์ลงเรือเอกไชย ๒ ลำๆ ละ ๕ คน ให้รับเลกต่อพันพุฒ พันเทพราชมาตีกลอง ๓๐ คน ให้ใส่เสื้อแดง ใส่หมวกแดง ทุกคน เร่งไปลงเรือที่วัดสมอรายให้พร้อมกัน

อนึ่งให้ชาวพระอภิรมย์จัดเครื่องสูง ๕ ชั้น ไปลงเรือเอกไชย ๒ ลำๆ ละ ๕ องค์ ให้รับเลกต่อพันพุฒ พันเทพราช มาถือเครื่องสูง ๑๐ คน ให้ใส่กางเกงยก ใส่เสื้อมัสรู ใส่เกี้ยวผ้าลาย ทุกคนเร่งไปลงเรือท่าวัดสมอราย

อนึ่งให้ชาวพระราชยาน จัดพระเสลี่ยงไปรับเสด็จฯ เจ้าฟ้ามงกุฎ เมื่อเสด็จลงเรือเสด็จขึ้นเรือเอกไชย

อนึ่งให้สังฆการีนิมนต์พระสงฆ์ ๒๐ รูป ไปสวดพระพุทธมนต์ที่พระตำหนักใหม่ วันเดือน ๒, ๓, ๔ ค่ำ บ่าย ขึ้น ๕ ค่ำ เช้า ฉัน...เมื่อจะนิมนต์นั้นให้ไปเฝ้าเสด็จกรมหลวงรักษ์รณเรศ... (สมุดขาด)..."[๑๑]

จากหมายรับสั่งข้างต้นเป็นหลักฐานที่ชัดเจนว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากวัดสมอราย (วัดราชาธิวาส) ย้ายมาประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันเดือน ๒ ขึ้น ๕ ค่ำ ปีจุลศักราช ๑๑๙๘ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๓๗๙

[๑๑] หมายรับสั่งรัชกาลที่ ๓ จ.ศ. ๑๑๙๘ เลขที่ ๓ สมุดไทยดำ

พระตำหนักปั้นหยา ในวัดบวรนิเวศวิหาร
ที่ประทับของพระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฎ

ที่มา: หนังสืองานหมายเหตุ ๒๐๐ ปี กรมพระยาวชิรญาณวโรรส พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๐๗ - ๒๕๐๗)

ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสร้างพระตำหนักพระราชทานปรากฏในหมายรับสั่งเรียกว่า **“พระตำหนักใหม่”** แต่ภายหลังเรียกกันว่า **“พระตำหนักปั้นหยา”** หรือ “พระปั้นหยา” การพิธีขึ้นตำหนักเหมือนอย่างสมเด็จพระสังฆราชขึ้นตำหนัก ณ วันเดือนยี่ขึ้น ๒ ค่ำ ๓ ค่ำ ๔ ค่ำ พระสงฆ์ ๒๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ที่พระตำหนักใหม่[๑๒] สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ พระนิพนธ์ไว้ว่า

“...ณ วันพุธ เดือนยี่ ขึ้น ๕ ค่ำ เวลา ๓ โมงเช้า ๘ บาท เสด็จลงมาจำพรรษา ณ วัดบวรนิเวศภายในกำแพงพระนคร ในวันแห่เสด็จลงมาแต่วัดสมอรายนั้น อากาศมัวไม่มีแสงพระอาทิตย์ปรากฏอยู่จนเวลาบ่ายสามโมงเป็นอัศจรรย์ใหญ่ยิ่ง...”[๑๓]

นอกจากนี้ ยังปรากฏความในจดหมายเหตุ **“เรื่องต้นแรกทรงผนวช”** ว่า *“...ครั้นถึงศักราช ๑๑๙๘ ปีวอก อัษฐศก ณ วันพุธ เดือนยี่ ขึ้น ๕ ค่ำ เพลาเช้า ๓ โมง ๘ บาท เสดจลงมาอยู่ ณ วัดบวรนิเวศ ทรงทำนุบำรุงสั่งสอนบริสัช คฤหัษฐบรรพชิต ให้เจรีญยิ่งขึ้นไปด้วยข้อประฏิบัติต่าง ๆ ที่สมควรแก่ธรรมวินัย ครั้งนั้นพระสงฆ์ในภายในพรรษา ๑๓๐ นี้มีโดยมาก จนถึงปีรกา ความไข้เปนที่สุด...”*[๑๔]

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตรัสเล่าไว้ว่า เมื่อก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเสด็จมาครองวัดบวรนิเวศวิหารนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเข้าไปเลือกของในพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ถ้ามีพระราชประสงค์สิ่งใด พระราชทานให้นำมาได้[๑๕]

ดังนั้น การที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอาราธนาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาครองวัดบวรนิเวศวิหาร และโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จเข้าไปเลือกของในพระราชวังบวรสถานมงคล จึงน่าจะเป็นวิธีที่ทรงดำเนินพระราโชบายที่จะประกาศให้รู้ว่า ทรงเทียบพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไว้ในฐานะกรมพระราชวังบวรสถานมงคลอีกด้วย ดังที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงนิพนธ์ไว้ใน **“โคลงลิขิตมหามกุฏราชคุณานุสรณ์”** ว่า

---

[๑๒] พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, “เรื่องพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว,” ใน**เรื่องพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

[๑๓] สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์, **พระราชประวัติในรัชกาลที่ ๔** (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๔๘.

[๑๔] จดหมายเหตุ ร.๔ จ.ศ. ไม่มี เลขที่ ๒๒๔, **เรื่อง ร.๔ ทรงผนวช**, ประวัติได้มาจากกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๗ เม.ย. ๒๔๘๒.

[๑๕] **ตำนานวัดบวรนิเวศวิหาร** (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕.

◉ เชษฐ์ธรรมิกะราช์สร้าง ตำหนัก เสรีมแฮ
วอกนพะสัตตดีสมัค มอบน้อม
เชิญพระนุช์ชนะบุตจักร์ กริช์เส์ด็จ เถลิงเอย
สังฆมัญญาส์ห้อม แห่เข้านัคะรา ฯ
◉ สถาปนาส์มณะศักดิ์ชั้น เทพถเกิง เกียรติ์เอย
เครื่องยศ์เส์ลาเชิง เครื่องต้น
แถลงรหัศ์ศ์รัทธาส์เริง ฤทัยยก ยศ์ะท่าน
เทียบขนาดอนุราช์พัน พรรคเจ้าเนาส์ยาม พองแล ฯ[๑๖]

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองวัดบวรนิเวศวิหารจนถึง พ.ศ. ๒๓๙๓ ปรากฏว่าในปีนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวร ครั้นถึงคืนวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๓๙๔ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต

ทรงลาผนวช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ

พระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี มุขมนตรี ปรึกษาพร้อมกันอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ดังความในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุนนาค) ว่า

"...ครั้นรุ่งขึ้นวันพฤหัสบดี เดือนห้า ขึ้นสองค่ำ เวลาเช้า เจ้าพระยาพระคลังว่าที่สมุหพระกลาโหม พระยาราชสุภาวดีว่าที่สมุหนายก กับข้าราชการผู้ใหญ่ ผู้น้อย พร้อมกันเป็นอันมาก พากันออกไปเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้าฟ้ามงกุฎสมมุติเทวาวงษ์พงษอิศรกระษัตริย์ ซึ่งสถิตย ณ วัดบวรนิเวศน์วรวิหารพระอารามหลวง..."

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชตั้งแต่รัชกาลที่ ๒ จนสิ้นรัชกาลที่ ๓ นับได้ ๒๗ พรรษา รวมเวลาที่ทรงครองวัดบวรนิเวศวิหารเป็นเวลา ๑๔ ปี ๘๖ วัน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๓๙๔ เป็นวันวิสาขบูชา ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงมีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

"พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎสุทธิ สมมุติเทพยพงศวงศาดิศรกษัตริย์ วรขัตติยราชนิกโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุภโตสุชาติสังสุทธิเคราะหณี จักรีบรมนาถ อดิศวราชรามวรังกูร สุจริตมูลสุสาธิตอุกฤษฐวิบูลยบุรพาดูลยกฤษฎาภินิหารสุภาธิการรังสฤษดิ ธัญญลักษณวิจิตรโสภาคสรรพางค์ มหาชโนตมางคประนตบาทบงกชยุคคลประสิทธิสรรพสุภผลอุดม บรมสุขุมาลยมหาบุรุษยรัตน ศึกษาพิพัฒนสรรพโกศล สุวิสุทธิวิมลศุภศีลสมาจารย์ เพ็ชรญาณประภาไพโรจน์ อเนกโกฏิสาธุ คุณวิบุลยสันดาน ทิพยเทพวตารไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ สรรพเทเวศรานุรักษ์เอกอัครมหาบุรุษ สุตพุทธมหากระวี ตรีปิฎกาทิโกศล วิมลปรีชามหาอุดมบัณฑิต สุนทรวิจิตรปฏิภาณ บริบูรณ์คุณสาร สัสยามาทิโลกยดิลก มหาปริวารนายกอนันต์ มหันตวรฤทธิเดชสรรพพิเศษ สิรินธรมหาชนนิกรสโมสรสมมติ ประสิทธิวรยศมโหดมบรมราชสมบัติ นพปดลเศวตฉัตราดิฉัตร สิริรัตโนปลักษณมหาบรมราชาภิเศกาภิษิต สรรพทศทิศวิชิตวิไชยสกลมไหศวรินมหาสยามินทร มเหศวรมหินทร มหาราชาวโรดมบรมนารถชาติอาชาวศรัย พุทธาทิไตรรัตนสรณารักษ์ อุกฤษฐศักดิอัครนเรศราธิบดี เมตตากรุณาสีตลหฤทัย อโนปมัยบุญการสกลไพศาลมหารัษฎาธิเบนทร ปรเมนทรธรรมมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบรมบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"

รองศาสตราจารย์ ดร.ศานติ ภักดีคำ
รองเลขาธิการราชบัณฑิตยสภา
ผู้เรียบเรียง

[๑๖] กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์, **โคลงลิขิตมหามกุฎราชคุณานุสรณ์** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๗๙.

วันศุกร์ที่ ๖ | ธันวาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามงานโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ ธันวาคม ๒๕๖๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน พร้อมติดตามผลการดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านธารทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ฐานปฏิบัติการบ้านธารทอง กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๒๗ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ดอยบ่อ และโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านปางขอน อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

วันเสาร์ที่ ๗ | ธันวาคม ๒๕๖๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำขุ่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ และฟังรายงานสรุปโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตสำนักงานชลประทานที่ ๒ จากนั้น เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ณ ฐานปฏิบัติการบ้านปางหนุน กองร้อยทหารม้าที่ ๑

ในช่วงค่ำเดินทางไปเป็นประธานเปิดงานและเยี่ยมชมงาน “๑ ทศวรรษ มหัศจรรย์ ๑๐+ ชาติพันธุ์แม่สาย” ครั้งที่ ๑๐ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาน้ำมันเมล็ดคามิเลียและน้ำมันพืชอื่น อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

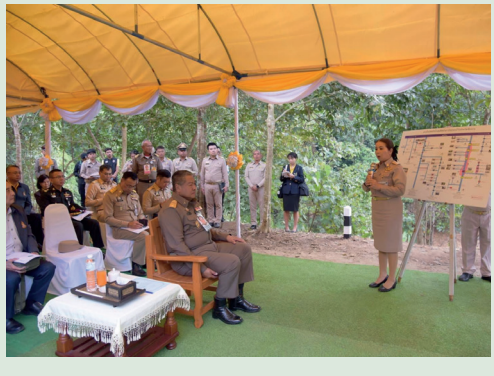

วันอาทิตย์ที่ ๘ | ธันวาคม ๒๕๖๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านหนองห้า อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา และผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ณ ฐานปฏิบัติการบ้านผาแดงล่าง โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านสันติสุข-บ้านขุนกำลัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น ดอยผาจิ พร้อมติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ

วันจันทร์ที่ ๙ | ธันวาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง พร้อมคณะ เดินทางไปติดตามการดำเนินงานของวัดไร่มะม่วงพระราชดำรัส อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พร้อมกับเป็นประธานในพิธีเททองหล่อยอดพระปรางค์ ๔ มุมพระอุโบสถ และเปิดป้ายโครงการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เบอร์ ๕ บริเวณพื้นที่เขามดแดง

ช่วงบ่ายคณะอนุกรรมการฯ เดินทางไปยังศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย ๒ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วยโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยวังยาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการธนาคารน้ำและการบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ | ธันวาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีเปิดงานวันดินโลก ปี ๒๕๖๗ ณ โรงเรียนพระดาบส จังหวัดสมุทรปราการ

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง เป็นประธานพิธีเปิดงานวันดินโลก ประจำปี ๒๕๖๗ ณ แปลงศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ โรงเรียนพระดาบส อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นร่วมประชุมคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่บนพื้นที่ว่างเปล่าจำนวน ๔๒ ไร่

วันพุธที่ ๒๕ | ธันวาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีติดตามงานโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ณ ฐานปฏิบัติการกิ่วฮุง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ห้วยเมืองงาม อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ และฐานปฏิบัติการบ้านนอแล ดอยอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โอกาสนี้ ได้เชิญพระราชกระแสทรงห่วงใยที่ทรงมีต่อผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกลเพื่อป้องกันชายแดนรักษาความสงบสุขเรียบร้อยให้แก่ประชาชนและประเทศชาติไปกล่าวแก่ผู้ปฏิบัติงาน สร้างความปลื้มปีติในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

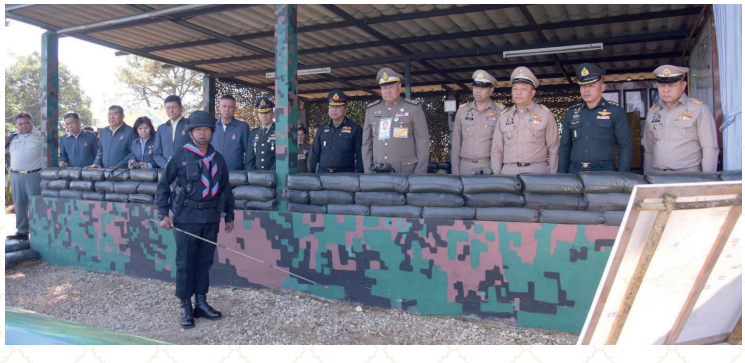

วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ | ธันวาคม ๒๕๖๗

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะเดินทางไปติดตามโครงการระบบกักเก็บน้ำในถ้ำตามพระราชดำริ (ถ้ำห้วยลึก) อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมรับฟังบรรยายภาพรวมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นเดินทางไปยังโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ดอยดำ อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน และเชิญผ้าห่มกันหนาวพระราชทานมอบให้แก่ราษฎร ๕ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ห้องประชุมเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่

วันศุกร์ที่ ๒๗ | ธันวาคม ๒๕๖๗

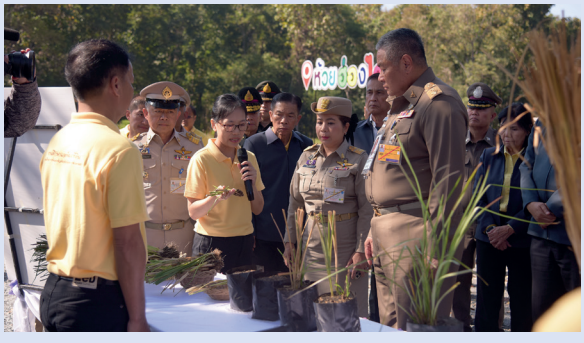

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการ “๔๒ ปี สืบสานรักษา ต่อยอด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พร้อมกับมอบประกาศนียบัตรและรางวัลแก่ผู้เข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การประกวดภาพถ่าย การจัดประกวดเรียงความของนักเรียน และการจัดแสดงนิทรรศการผลสำเร็จของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ | ธันวาคม ๒๕๖๗

องคมนตรีเปิดงาน “๔ ทศวรรษ ผืนป่าและแผ่นดินที่พ่อสร้าง” และงานวันดินโลก ปี ๒๕๖๗

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี รองประธานกรรมการบริหารโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานเปิดงานน้อมรำลึกการก่อตั้งโครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และงานวันดินโลก ปี ๒๕๖๗ “๔ ทศวรรษ ผืนป่าและแผ่นดินที่พ่อสร้าง” ณ โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มฯ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พร้อมมอบเกียรติบัตรแก่เกษตรกรตัวอย่าง และนักเรียนที่ชนะการแข่งขันวาดภาพบอร์ดกระดานดำ จากนั้น เยี่ยมชมนิทรรศการ ชมสินค้าจากกลุ่มเกษตรกร เครือข่าย และวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดราชบุรี ที่นำมาจำหน่ายภายในงาน ซึ่งจัดขึ้นในช่วงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ - ๕ มกราคม ๒๕๖๘

วันเสาร์ที่ ๔ | มกราคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดน่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์ ระหว่างวันที่ ๔ - ๖ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะเดินทางไปยังโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านสบขุ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านสบขุ่น และโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกอก - บ้านจูนฯ พร้อมติดตามผลการดำเนินงาน จากนั้น เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ผู้ปฏิบัติงานหน่วยความมั่นคง ณ ฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสว่าง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน และตรวจเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำน้ำแหงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

วันอาทิตย์ที่ ๕ | มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ภูพยัคฆ์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เชิญสิ่งของพระราชทานมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ภูพยัคฆ์ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ บ้านสะจุก - สะเกี๋ยง พร้อมทั้งกำลังพลจากฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสบมาง ฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนาขวาง และฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนบ้านสะเกี๋ยง

วันจันทร์ที่ ๖ | มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่นักเรียนและครูโรงเรียนบ้านเด่นชาติ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียน จากนั้น เดินทางไปยังกองบังคับการควบคุม กองกำลังผาเมือง (ด้าน สปป.ลาว) เชิญสิ่งของพระราชทานมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงประจำฐานปฏิบัติการกฤติภาณุ ฐานปฏิบัติการสถาพร และกองบังคับการควบคุม กองกำลังผาเมือง (ด้าน สปป.ลาว)

วันพุธที่ ๑๕ | มกราคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๖ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังโครงการพระราชดำริปางตอง ๒ (ปางอุ๋ง) อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการพระราชดำริปางตอง ๑ – ๔ พร้อมติดตามการดำเนินงานและเยี่ยมราษฎร จากนั้น เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการปางโยน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชิญสิ่งของพระราชทานมอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานจากกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓๖ และทหารหน่วยเฉพาะกิจสิงหนาท (ฉก.ร.๑๗)

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ | มกราคม ๒๕๖๘

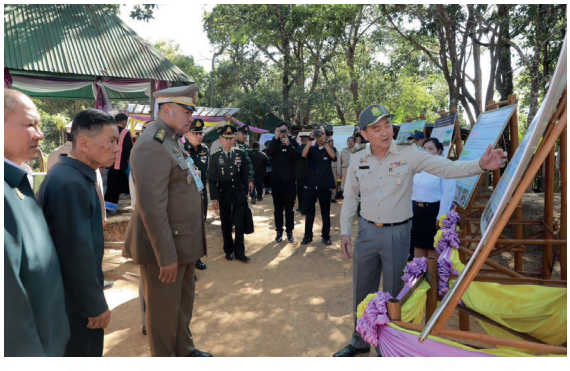

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนฯ บ้านปางคอง โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนฯ บ้านแม่ส่วยอู โครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนฯ บ้านอาโจ้ และโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนฯ บ้านดอยผักกูด พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานและเยี่ยมราษฎร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ | มกราคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดตาก ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่กุหลวง กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๔๖ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ผู้ปฏิบัติงานหน่วยความมั่นคง ฐานปฏิบัติการบ้านแม่กุหลวง และหมวดเคลื่อนที่เร็ว กองกำลังนเรศวร จากนั้น เดินทางไปยังโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยลึกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๓๑ มีขนาดความจุ ๕.๘ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรได้ประมาณ ๔,๗๓๐ ไร่ และติดตามการบริหารจัดการน้ำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดตาก

วันศุกร์ที่ ๒๔ | มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการอนุรักษ์สภาพป่าแม่ตื่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก พร้อมรับฟังผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการอนุรักษ์ผืนป่า จำนวน ๗๓๓,๑๒๕ ไร่ เพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จากนั้นเดินทางไปติดตามโครงการปรับปรุงโรงสูบน้ำหน่วยที่ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ สามารถส่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคแก่ราษฎร ๑,๗๖๘ ครัวเรือน และเป็นแหล่งน้ำให้พื้นที่การเกษตร

วันเสาร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการอนุรักษ์สภาพป่าแม่ตื่นอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานีสหัส บุญญาวิวัฒน์ ๑ (บ้านห้วยน้ำเย็น) อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จากนั้น ติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งรับผิดชอบดูแลพื้นที่ ๘๓,๔๙๘ ไร่ ในเขตตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด และเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์และผลผลิตทางการเกษตรของราษฎร

วันพุธที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์ (เวียงป่าเป้า) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน จากนั้น เดินทางเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริ บ้านห้วยหญ้าไซ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งได้ดำเนินงานตามพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อปี ๒๕๔๒ เพื่อให้ราษฎรสามารถอยู่ร่วมกับป่า มีส่วนร่วมรักษาป่า และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

วันพฤหัสบดีที่
๓๐ มกราคม ๒๕๖๘

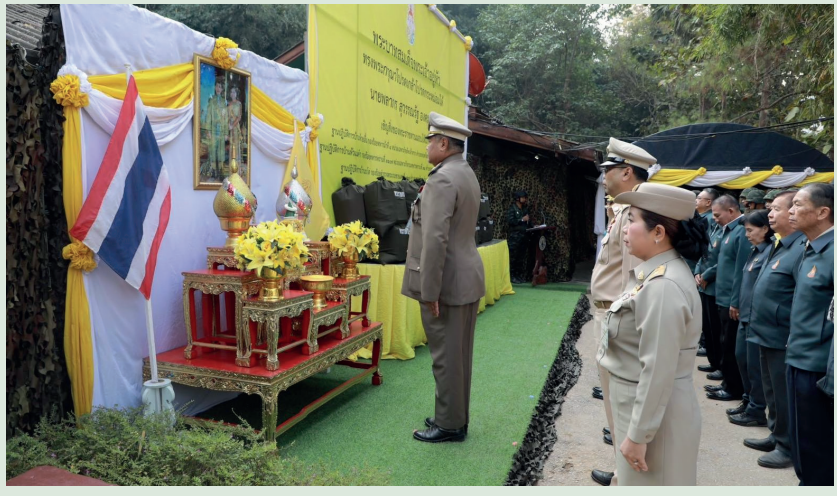

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการบ้านห้วยอื้น อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่กำลังพลหน่วยงานด้านความมั่นคง ต่อมาเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านห้วยหยวกป่าโซ อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พร้อมกับเยี่ยมชมผลผลิตของราษฎร

ช่วงบ่าย เดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปูอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีขนาดความจุ ๓๔๗,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ราษฎรได้รับประโยชน์ ๑๖๘ ครัวเรือน

วันศุกร์ที่
๓๑ มกราคม ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยโป่งแงะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ติดตามผลการดำเนินงานและพบปะราษฎรในพื้นที่ จากนั้น เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการบ้านเวียงแก้ว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงประจำฐานปฏิบัติการบ้านเวียงแก้ว และฐานปฏิบัติการบ้านหัวกว๊าน โอกาสนี้ เชิญพระราชกระแสความห่วงใยไปกล่าวแก่กำลังพล สร้างความปลื้มปีติแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนเพื่อปกป้องประเทศชาติและประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

วันเสาร์ที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามโครงการฯ และเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เดินทางไปยังโรงพยาบาลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน พร้อมกับเปิดอาคารกายภาพบำบัดสังฆประชานุสรณ์ จากนั้น เชิญถุงพระราชทานมอบแก่แพทย์ พยาบาล ผู้ปฏิบัติงาน และเยี่ยมชมการดำเนินงานของโรงพยาบาล

ช่วงบ่าย เดินทางไปยังฐานปฏิบัติการบ้านไม้ลัน เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่กำลังพลหน่วยเฉพาะกิจสิงหนาท และมอบให้แก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงานโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านแม่ส่วยอู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน พร้อมทั้งติดตามผลดำเนินงานโครงการฯ และความก้าวหน้าการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำห้วยปางคองพร้อมระบบส่งน้ำ

วันอาทิตย์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมคณะ เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง ณ ฐานปฏิบัติการบ้านปายสองแง่ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โอกาสนี้เชิญพระราชกระแสความห่วงใยไปกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ จากนั้นเดินทางไปยังโครงการจัดตั้งหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านดอยผักกูด เชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบแก่ราษฎรและผู้ปฏิบัติงาน พร้อมกับติดตามผลการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการดำเนินงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน

วันจันทร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

องคมนตรีตรวจเยี่ยมโครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย จังหวัดเพชรบุรี

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคกลาง พร้อมคณะอนุกรรมการฯ เดินทางไปยังวัดไร่มะม่วงพระราชดำรัส อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในโครงการตามพระราชประสงค์ดอนขุนห้วย โอกาสนี้ องคมนตรีเป็นประธานในพิธียกช่อพระปรางค์ ๔ มุมพระอุโบสถ และร่วมโครงการปลูกต้นยางนา “จากวังสู่ปวงประชา ไม้ยางนาที่ทรงห่วงใย” จากนั้น เดินทางไปร่วมพิธีส่งมอบศาลาอเนกประสงค์บ้านดอนขุนห้วย หรือพลับพลาที่ประทับทรงงาน และเยี่ยมชมนิทรรศการจากกลุ่มเกษตรกรดอนขุนห้วย

วันศุกร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

องคมนตรีร่วมประชุมคณะอนุกรรมการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงฯ จังหวัดเชียงใหม่

พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท องคมนตรี ประธานอนุกรรมการบริหารจัดการโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง อำเภอแม่ออน ตามพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ ณ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ที่ประชุมได้รายงานผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อาทิ การจัดทำแปลงสาธิตการเกษตร ๘๕ ไร่ การใช้ประโยชน์ที่ดินและการถือครองที่ดิน การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาโครงการ และสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด รวมทั้งพิจารณาปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน และพิจารณาแนวทางขับเคลื่อนโครงการในระยะต่อไป

วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

องคมนตรีร่วมประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวง และคณะกรรมการมูลนิธิฝนหลวงฯ

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวง พร้อมด้วย นายจรัลธาดา กรรณสูต องคมนตรี รองประธานกรรมการฯ ร่วมการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ และคณะกรรมการมูลนิธิฝนหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมเทวกุล กรมฝนหลวงและการบินเกษตร เพื่อติดตามการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อาทิ การพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิฝนหลวงเพิ่มเติม รายงานผลการปฏิบัติการดัดแปลงสภาพอากาศสำหรับบรรเทาปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 และการดำเนินโครงการจัดหาชุดเครื่องผลิตสารฝนหลวงสูตร ๓ (น้ำแข็งแห้ง) ในศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวง ๗ แห่งทั่วประเทศ

วันพุธที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี รองประธานกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมคณะ เดินทางไปประชุมติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี ก่อนจะเดินทางไปยังพื้นที่จุดบรรจบแม่น้ำชี - มูล เพื่อรับฟังบรรยายการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ จากนั้นเดินทางไปเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยพลาญเสือตอนล่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามแนวชายแดนอีสานใต้ ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อปี ๒๕๒๘ โดยอ่างเก็บน้ำมีปริมาณความจุ ๓๓.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถส่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรในอำเภอน้ำยืนและอำเภอนาจะหลวย ประมาณ ๖,๘๕๐ ไร่

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

พลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี รองประธานกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมคณะ เดินทางไปติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ได้แก่ โครงการฝายห้วยยางอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการฝายห้วยจันลัน ๒ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โอกาสนี้ องคมนตรีได้พบปะราษฎรผู้ได้รับประโยชน์ พร้อมกับมอบเมล็ดพันธุ์ข้าวพระราชทานและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

วันพุธที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ประธานอนุกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ภาคใต้ พร้อมคณะอนุกรรมการฯ เดินทางไปยังสำนักงานชลประทานที่ ๑๗ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ติดตามความก้าวหน้าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส พร้อมรับฟังรายงานการฟื้นฟูให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากนั้นเดินทางไปติดตามผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งน้ำบ้านเกาะสะท้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโรงสีข้าวพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พร้อมพบปะเยี่ยมราษฎรในพื้นที่

วันพุธที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๘

องคมนตรีติดตามการดำเนินงานฝนหลวง และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

พลอากาศเอก ชลิต พุกผาสุข องคมนตรี เป็นประธานเปิดปฏิบัติการฝนหลวงความรุนแรงของการเกิดพายุลูกเห็บภายใต้ความร่วมมือกับกองทัพอากาศ ประจำปี ๒๕๖๘ พร้อมรับฟังสถานการณ์สภาพอากาศและการพยากรณ์อากาศในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ณ ห้องประชุมกองบิน ๒๓ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จากนั้นเดินทางไปเยี่ยมโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อปี ๒๕๔๖ มีความจุ ๘๓๘,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๕๑ สามารถส่งน้ำเพื่อการเกษตรรวม ๑,๘๕๐ ไร่ และการอุปโภคบริโภค ๑๒๘ ครัวเรือน

/ ปรียา อรุณพูลทรัพย์
กองประชาสัมพันธ์

จากภูผา...สู่ดอกไม้
เบตง รามัน และธารโต กับแนวพระราชดำริที่เปลี่ยนชีวิต

จากความไม่สงบสู่โอกาสใหม่

ในอดีต จังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลาเคยเป็นฐานที่มั่นของกลุ่มคอมมิวนิสต์ ส่งผลให้การประกอบอาชีพของราษฎรไม่มั่นคงและต่อเนื่อง หน่วยงานภาครัฐเองก็ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ จนกระทั่งในช่วงปี ๒๕๓๐ รัฐบาลไทยมีนโยบายต่อกลุ่มคอมมิวนิสต์ คือ ให้กลับประเทศของตน หรือเข้าร่วมเป็นผู้พัฒนาชาติไทย สถานการณ์จึงค่อย ๆ สงบลง

ดอกไม้ใต้พระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการสร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืนแก่ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ จึงมีพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับเกษตรกร เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๗ ความว่า

> "...ให้ดำเนินการศึกษาแล้วนำไปทดสอบบนพื้นที่ที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลมากขึ้น ได้แก่ พื้นที่สูงอำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจจะสามารถพัฒนาคุณภาพของไม้ดอกให้ดียิ่งขึ้น เมื่อทดสอบได้ผลดีแล้วจึงนำไปขยายผลสู่เกษตรกรข้างเคียงที่มีความสนใจต่อไป..."

ผลสำเร็จในเบตง

ในช่วงปี ๒๕๓๘ - ๒๕๕๒ สำนักงาน กปร. จังหวัดยะลา กรมวิชาการเกษตร และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการ หนึ่งในนั้นคือบ้านปิยะมิตร ๒ ตำบลตาเนาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐๐ เมตร อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๘ องศาเซลเซียส จากการทดลองปลูกในพื้นที่ประมาณ ๒๕ ไร่ พบว่า ไม้ดอกทุกชนิดมีขนาดดอกโต สีเข้มสดสวยงาม โดยเฉพาะเบญจมาศและแกลดิโอลัส ซึ่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาในเชิงพาณิชย์ได้

เมื่อผลการทดลองเป็นที่ประจักษ์แล้ว จึงได้นำองค์ความรู้ขยายผลสู่เกษตรกร โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และสนับสนุนพันธุ์ไม้ดอก จนสามารถรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตไม้ดอกออกสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ แปลงไม้ดอกที่สวยงามยังได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมของทั้งคนไทยและมาเลเซีย ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชาวเบตงเป็นอย่างมาก

หลังจากนั้น สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงติดตามการดำเนินงานและพระราชทานคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการจัดทำบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ที่สวยงามและช่วยรักษาความสดของดอกไม้ให้คงอยู่ได้นานยิ่งขึ้น และการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการขยายพันธุ์จากศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ มาปรับใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสนองพระราชดำริ รวมทั้งนำเกษตรกรไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานที่ภาคเหนือ จัดหาพันธุ์ และให้คำแนะนำในการปลูกไม้ดอกชนิดใหม่ ๆ และการวางแผนผลิตตามความต้องการของตลาด

ปัจจุบันจังหวัดยะลาได้จัดตั้งคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงการไม้ดอกเมืองหนาวฯ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวด้านไม้ดอกเมืองหนาวตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและด้านประวัติศาสตร์ของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย อันดับหนึ่งของภาคใต้” และขยายผลโครงการไปสู่พื้นที่อื่นในจังหวัดยะลา ดังนี้

นายกัสมัน ยะมาแล
เกษตรจังหวัดยะลา

“ทางสำนักงานเกษตรจังหวัดได้จัดฝึกอบรมในภาพรวม ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา และการตัดดอกให้มีคุณภาพ ทำอย่างไรถึงจะได้ผลผลิตสูงขึ้น หลังจากนั้นก็ในเรื่องของการตัดดอกส่งขาย ก็จะมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีเกษตรตำบลเข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิด”

- กลุ่มบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๑๐ ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง
- กลุ่มขยายผลบ้านธารโต ตำบลธารโต อำเภอธารโต
- กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชุมชน (ไม้ดอก) ตำบลท่าธง อำเภอรามัน

ขยายผลสู่รามัน

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชุมชน (ไม้ดอก) ตำบลท่าธง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จัดตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการเมื่อปี ๒๕๖๐ จากการรวมกลุ่มจิตอาสาปลูกดอกดาวเรือง นำโดยนายปรีชา บุญเนื่อง เพื่อนำไปใช้ประดับพระเมรุมาศจำลองของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งได้ผลผลิตดอกดาวเรืองที่สวยงาม จากนั้นจึงได้รวบรวมเกษตรกรที่สนใจจำนวน ๑๐ ราย จัดตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ดอกส่งจำหน่าย และมีการแบ่งปันองค์ความรู้ด้านการปลูกไม้ดอกจนสามารถจดทะเบียนจัดตั้งเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชุมชน (ไม้ดอก) อำเภอรามัน ในปี ๒๕๖๗ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างรายได้ประมาณ ๗๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐ บาท/ ๑ รุ่น ซึ่งใน ๑ ปีจะสามารถปลูกดอกดาวเรืองได้ ๖ - ๘ รุ่น มีตลาดรองรับผลผลิตทั้งภายในจังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา ปัจจุบันทางกลุ่มอยู่ระหว่างการขยายจำนวนสมาชิกกลุ่มเป็น ๓๐ ราย และจะทดลองปลูกดอกปทุมมาเพิ่มเติม

ความสำเร็จของโครงการไม้ดอกเมืองหนาวฯ ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผลมาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับปัจเจกชุมชน จนถึงระดับจังหวัด ส่งผลให้ประชาชนมีทางเลือกใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการสร้างเอกลักษณ์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญให้แก่พื้นที่จังหวัดยะลา

นายปฏิพัทธ์ กาโลง
ผู้ใหญ่บ้านบ้านวังพญา หมู่ ๒ ตำบลวังพญา
อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

“ผมไปดูสวนของพี่ปรีชา ตอนแรกเห็นแค่ความสวยงาม พอเข้าไปคุยแล้วศึกษาดูว่าในความสวยงามของดอกดาวเรืองเนี่ย ยังจะมีรายได้ ผมก็เลยนึกถึงลูกบ้านที่เป็นกลุ่มเปราะบาง และกลุ่มที่มีรายได้น้อย อาจจะมาทำเป็นอาชีพ... ดาวเรืองเป็นดอกไม้ที่ว่าปลูกง่ายมาก ใคร ๆ ก็ปลูกได้ครับ... ตอนแรกผมมีแค่ ๓ คน หลังจากไปคุยกับลูกบ้าน เค้าก็เลยสนใจเข้ามาร่วม ตอนนี้เป็น ๑๔ คนแล้ว”

นายปรีชา บุญเนื่อง
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
เศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชุมชน (ไม้ดอก)
ตำบลท่าธง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

“อาชีพหลักจริง ๆ ผมเน้นไปที่เกษตรผสมผสาน เพราะจุดประสงค์หลักคือความมั่นคงเรื่องอาหาร แต่รายได้หลักมาจากการปลูกดาวเรือง เราให้สมาชิกของกลุ่มปลูกสลับหมุนเวียนกัน เพื่อจะได้มีส่งตลาดต่อเนื่อง

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นนะครับ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา ผมมีโอกาสได้เข้ากราบทูลถวายรายงานเรื่องไม้ดอกต่อกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ค่ายสิรินธร ทางชาวบ้านสมาชิกกลุ่มก็มีความภาคภูมิใจที่ได้น้อมนำโครงการพระราชดำริลงมาทำในพื้นที่และจะขยายผลต่อให้กับเกษตรกรที่สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ต่อไปครับ”

จากวิกฤตสู่ความพอเพียง: เรื่องเล่าของบุญธรรม คชรินทร์ ต้นแบบจากศูนย์ปลวกแดง

นายบุญธรรม คชรินทร์
เกษตรกรตำบลตาขัน
อำเภอบ้านค่าย
จังหวัดระยอง

วันวานที่เงินหมด: วิกฤตเศรษฐกิจกับการเผชิญความว่างเปล่า

“เมื่อก่อนครอบครัวผมพอจะมีเงินอยู่บ้าง แต่เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจฟองสบู่แตกเมื่อหลายปีก่อน เงินที่มีอยู่ก็ค่อย ๆ หมดไป ไม่มีงานทำ”

เรื่องราวของ นายบุญธรรม คชรินทร์ เกษตรกรตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไม่ได้เริ่มต้นในทุ่งนาที่อุดมสมบูรณ์ หากแต่มาจากจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของชีวิต เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตกเมื่อหลายปีก่อน เงินทองที่เคยพอมีก็ค่อย ๆ ร่อยหรอ งานที่เคยทำก็ไม่มี เหลือเพียงความว่างเปล่าและความกังวลในชีวิตประจำวัน

พลิกชีวิตด้วยรอยพ่อ: แรงบันดาลใจจากพระราชดำริ

ในวันที่ไร้ทิศทาง สายตาของนายบุญธรรมได้จับจ้องไปที่โทรทัศน์ ภาพของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงงานอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เสด็จพระราชดำเนินไปทั่วทุกแห่งหน เพื่อพระราชทานแนวทางช่วยเหลือราษฎรเกี่ยวกับการทำมาหากิน ได้จุดประกายความคิดในใจของเขา

“นอนดูทีวีเห็นพ่อหลวง (รัชกาลที่ ๙) เดินทุกวัน เสด็จทุกวัน ไปทุกแห่งหน พระราชทานพระราชดำริช่วยเหลือราษฎรเกี่ยวกับการทำกิน ก็คิดว่าทำไมเราถึงไม่เดินตามรอยพ่อ น้อมนำพระราชดำริของพระองค์มาปฏิบัติใช้” นั่นคือจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิต

จากศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดง: สร้างรากฐานสู่การพึ่งพาตนเอง

นายบุญธรรมหันกลับมาสู่ผืนดินบ้านเกิด เริ่มต้นด้วยการปลูกข่าและตะไคร้ ซึ่งเป็นพืชที่ปลูกง่ายและตลาดมีความต้องการสูง เพียง ๓ ปี พืชเหล่านี้ก็สามารถสร้างรายได้ให้เขาถึง ๑ - ๒ แสนบาทต่อปี สิ่งสำคัญที่เขาให้ความสำคัญ คือ การทำบัญชีครัวเรือน เขาจดบันทึกทุกการใช้จ่ายและรายรับ ทำให้เห็นยอดเงินคงเหลือหรือขาดทุนได้อย่างชัดเจน ก่อให้เกิดความมัธยัสถ์อย่างเป็นธรรมชาติ

หลังจากนั้น เพื่อยกระดับการทำเกษตร นายบุญธรรมได้เข้ารับการฝึกอบรมจากศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ จังหวัดระยอง ซึ่งมอบองค์ความรู้ที่ครอบคลุมหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็น การผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศเพื่อบำรุงดิน การปลูกถั่วลิสงหลังนาเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเต็มที่ การเข้าร่วมโครงการอบรมเกษตรกรและสนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมถึงการสนับสนุนให้ครัวเรือนของเขาเป็นตัวอย่างผ่านโครงการสำคัญ อาทิ การสร้างฟาร์มไก่อินทรีย์ การบริหารจัดการกองทุนอาหารสัตว์ การเลี้ยงสัตว์แบบบูรณาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาการเลี้ยงไก่ไข่สู่ระบบอินทรีย์เบื้องต้น

วิถีพอเพียงที่บุญธรรม คชรินทร์ สร้างสุขและแบ่งปัน

การยึดมั่นในหลักการ “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก” นายบุญธรรมได้พลิกฟื้นผืนดิน ๔ ไร่ ๒ งานของตน ให้เป็นสวนเกษตรผสมผสานที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งเต็มไปด้วยไม้ผลหลากหลายชนิด ทั้ง ทุเรียน เงาะ มังคุด และลองกอง โดยวิธีการดูแลแบบธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี พร้อมกับการบริหารจัดการดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และนำผลผลิตมาแปรรูปเพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตทางการเกษตร

นอกจากการปลูกพืชผลไม้แล้ว นายบุญธรรมยังได้บูรณาการงานปศุสัตว์ โดยเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์แบบปล่อย ซึ่งไม่เพียงช่วยลดต้นทุนแต่ยังสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ไก่มีสุขภาพดีและมีความสุข นอกจากนี้ยังมี ประมงน้ำจืด ที่เลี้ยง ปลาดุก ปลานิล ปลาสวาย และปลาตะเพียน เพื่อเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริม

มาถึงวันนี้ ชีวิตของนายบุญธรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีกินมีใช้อย่างเพียงพอ ปราศจากหนี้สิน และมีความสุขกับวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแต่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยความสำเร็จนี้ จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็น “ปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัด” จังหวัดระยอง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง และที่สำคัญที่สุดคือ พื้นที่ ๔ ไร่ ๒ งานของเขาได้กลายเป็น ศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ พร้อมเปิดประตูต้อนรับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปให้เข้ามาศึกษาดูงานและนำองค์ความรู้จากประสบการณ์ตรงของเขาไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองที่สามารถรองรับได้ประมาณ ๒๕๐ คน ต่อไป ซึ่งนายบุญธรรมได้ตั้งปณิธานไว้ว่า “เราจะถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ผู้ที่สนใจด้วยความตั้งใจจริงทุกคน ไม่เลือกที่รัก ไม่มักที่ชอบ”

๒๔ มีนาคม ๒๕๓๘ จุดเริ่มต้น อุทยานธรรมชาติวิทยา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

/ กองประชาสัมพันธ์

โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๘ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรพื้นที่ดำเนินโครงการซึ่งเป็นเหมืองแร่เก่า และมีพระราชดำริให้ปรับปรุงพื้นที่เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ โดยกำหนดให้มีรูปแบบและวิธีการที่ชัดเจน เริ่มดำเนินงานในพื้นที่ขนาดเล็กก่อน แล้วจึงขยายผลไปในพื้นที่อื่น ๆ โดยสำรวจทรัพยากรทางชีวภาพและกายภาพในพื้นที่ให้ละเอียด รวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน แล้วนำผลการสำรวจและข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษาวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการ รวมถึงนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินงานนั้นจะต้องให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย

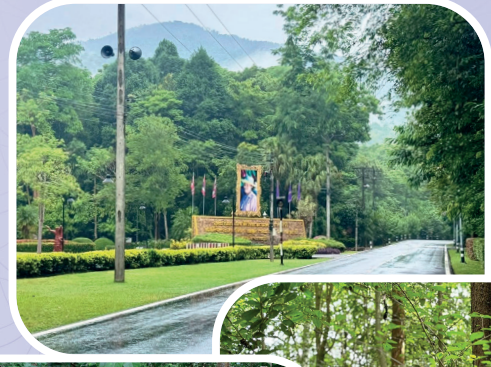

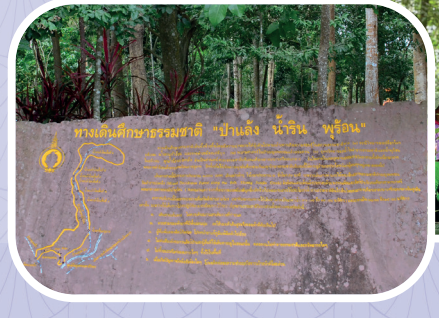

เหมืองแร่

โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาฯ อยู่ในการกำกับดูแลของโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเมื่อปี ๒๕๖๑ ได้มีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในลักษณะศูนย์สาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี มีภารกิจหลักทั้งในด้านการศึกษาวิจัยธรรมชาติ การฝึกอบรมด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการส่งเสริมด้านอาชีพวนเกษตร

ปัจจุบันโครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาฯ มีพื้นที่ดำเนินการประมาณ ๑๓๒,๙๐๕ ไร่ ครอบคลุม ๑๒ หมู่บ้านในตำบลสวนผึ้ง และตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง ซึ่งนอกจากจะสามารถฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เคยถูกใช้ประโยชน์ในการทำเหมืองแร่เก่า จนหน้าดินเสื่อมโทรม ให้กลับฟื้นคืนสู่ความสมบูรณ์ เอื้อต่อการดำรงชีพด้วยการเพาะปลูกและปศุสัตว์ของราษฎรในพื้นที่สร้างรายได้ให้เป็นอย่างดีแล้ว ยังได้รับการพัฒนาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สร้างสำนึกรักและหวงแหนป่าไม้ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้มากมาย เช่น ศาลาข้อมูลธรรมชาติวิทยา นิทรรศการความเป็นมาของโครงการ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ สวนสมุนไพรภายใต้ร่มเงาต้นไม้ใหญ่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าไม้ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสวนวนเกษตร รวมทั้งยังมีบริการจัดฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ และเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับธรรมชาติวิทยาในบริเวณพื้นที่อำเภอสวนผึ้งให้ผู้สนใจอีกด้วย

หากท่านใดมีโปรแกรมเดินทางไปเที่ยวที่สวนผึ้ง สนใจแวะไปเยี่ยมชม ก็ลองเข้าไปหาข้อมูลเบื้องต้นได้ที่แฟนเพจอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รับรองว่ามีบรรยากาศธรรมชาติที่สวยงามพร้อมกับความรู้แน่น ๆ รอให้ท่านเข้าไปสัมผัสและเยี่ยมชมอยู่มากมาย คุ้มค่าเหนื่อยในการเดินทางอย่างแน่นอน

อุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

/ นภัทร อุทัยฉาย
กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๕

ฝรั่งไส้แดง

ทางเลือกใหม่สร้างอาชีพ จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ

เป็นเวลากว่า ๘ ปี ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ได้ศึกษาหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับราษฎรทั้งในพื้นที่รอบศูนย์และพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างรายได้จากแนวคิดการทำเกษตรในรูปแบบ “การตลาดนำการผลิต” และฝรั่งไส้แดงสายพันธุ์หงซินปาล่า คือพันธุ์พืชทางเลือกใหม่ที่สามารถสร้างรายได้เป็นหนึ่งใน “ไม้ผลพันธุ์ดี” ตามแบบฉบับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ที่มีองค์ความรู้และสามารถขยายผลไปสู่เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถสร้างอาชีพจากฝรั่งไส้แดงทั้งจากการจำหน่ายผลฝรั่งไส้แดงและการขยายพันธุ์เพื่อจำหน่ายกิ่งพันธุ์

ฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า มีต้นกำเนิดมาจากประเทศไต้หวัน สามารถปลูกได้ทุกพื้นที่ในไทย ผลมีเนื้อสีแดงอมชมพู เนื้อเยอะ เมล็ดน้อย รสชาติหวาน มีวิตามินสูง และมีสารต้านอนุมูลอิสระ รวมทั้งขึ้นชื่อว่าเป็นพืชที่ให้ผลผลิตดี ติดลูกง่าย ออกลูกดกตลอดทั้งปี และตลาดมีความต้องการ ในส่วนการดูแลบำรุงรักษาก็ง่ายเหมือนฝรั่งสายพันธุ์ทั่วไปในบ้านเราอย่างฝรั่งกิมจู แต่ฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า มีราคาจำหน่ายสูงกว่าฝรั่งกิมจูค่อนข้างมาก (ฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า ราคา ๙๐ - ๑๐๐ บาท/กิโลกรัม ฝรั่งกิมจู ราคา ๑๐ - ๑๕ บาท/กิโลกรัม)

การสร้างรายได้สร้างอาชีพ จากฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า มีขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้

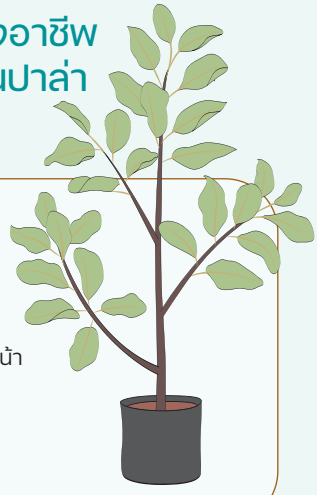

๑ การเตรียมพันธุ์

ซื้อกิ่งพันธุ์ฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า จากร้านจำหน่ายพันธุ์ไม้บริเวณด้านหน้าศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ที่คัดเลือกเฉพาะกิ่งพันธุ์ที่มีคุณภาพและมีราคาถูกกว่าท้องตลาด

๒ การปลูก

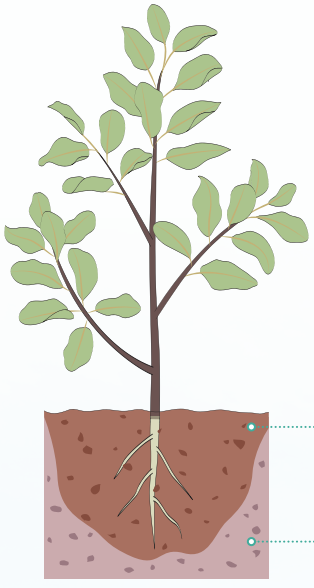

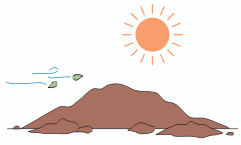

ขุดดินเดิมตากไว้ ๑๐ - ๑๕ วัน

ใช้ปุ๋ยหมัก ดินร่วน และมะพร้าวสับ อย่างละ ๑ ส่วน

รองก้นหลุมด้วย ปุ๋ยร็อกฟอสเฟต ๐.๕ กิโลกรัม

ขนาดหลุมปลูก *(กว้าง x ยาว x ลึก)*

- พื้นที่ทั่วไป ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม.
- พื้นที่ดินแข็งหรือดินดาน ๘๐ x ๘๐ x ๖๐ ซม. ระยะห่างต่อหลุม ๓ เมตร

การปลูกควรทำในช่วงเวลาเย็น กลบดินให้แน่นพอสมควร ใช้ไม้หลักผูกกันลมโยก และรดน้ำทันที

๓ การดูแลรักษา

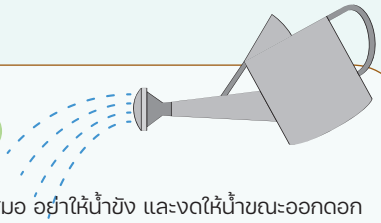

น้ำ ช่วงแรกควรรดน้ำอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้น้ำขัง และงดให้น้ำขณะออกดอก เมื่อติดผลแล้วจึงให้น้ำเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม

ก่อนการเก็บเกี่ยว ๑ เดือน — *หลังเก็บเกี่ยว*

ปุ๋ย

ผสมน้ำฉีดพ่นสัปดาห์ละ ๑ - ๒ ครั้ง จากนั้น ๑๕ วัน จึงเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

หรือ

บำรุงต้นฝรั่งโดยใช้ปุ๋ย ปริมาณ ๒ กิโลกรัมต่อต้น เป็นประจำทุกปี

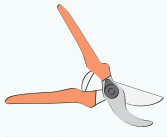

การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งทุกปี โดยต้นที่สมบูรณ์ ตัดแต่งกิ่งก้านออก ร้อยละ ๒๕ - ๓๐ ส่วนต้นไม่สมบูรณ์ ตัดแต่งออกร้อยละ ๒๐

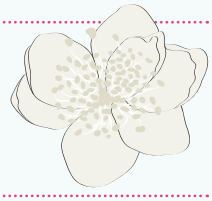

การบังคับให้ออกดอก หลังปลูกไปแล้ว ๘ - ๑๒ เดือน ฝรั่งจะออกดอกส่วนยอด บังคับให้ออกดอกทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การโน้มกิ่ง การทำให้ใบร่วงด้วยปุ๋ยหรือสารเคมี การเด็ดยอด และการตอนกิ่งทั้งต้น

การปลิดผลทิ้ง ให้เหลือ ๑ - ๒ ผลต่อกิ่ง หากต้องการผลใหญ่และมีคุณภาพควรปลิดให้เหลือ ๑ ผลต่อกิ่ง

การห่อผล เริ่มห่อผลเมื่อมีขนาดเท่าลูกมะนาวหรือหลังดอกบานแล้ว ประมาณ ๑ - ๒ เดือน ด้วยถุงพลาสติก โดยมัดกับขั้วผลฝรั่งแล้วใช้กระดาษห่อทับ

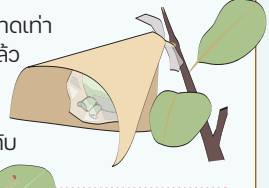

โรคและศัตรูพืช โรคหลัก ๆ ของฝรั่ง ได้แก่ โรคใบสนิม โรคแอนแทรคโนส และเพลี้ยแป้ง

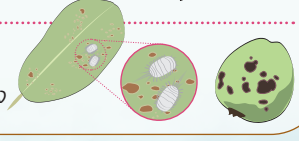

๔ การเก็บเกี่ยว

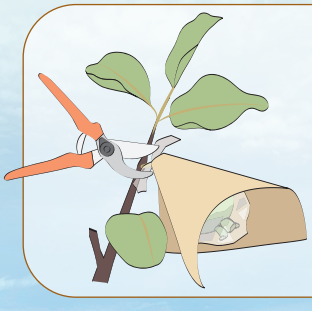

เริ่มตั้งแต่ดอกบานจนผลสุก ใช้เวลาประมาณ ๕ เดือน สังเกตที่สีของผลฝรั่งจะมีสีเขียวจางลงและเต่งตึงเป็นมัน ให้ใช้กรรไกรตัดที่ขั้วผลฝรั่งโดยให้ขั้วติดมาด้วย จากนั้นเก็บในที่ร่มและแกะถุงห่อออกเพื่อทำความสะอาดฝรั่ง

๕ การขยายพันธุ์

- เลือกกิ่งจากต้นที่สมบูรณ์ เส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ - ๑ ซม. ใช้มีดควั่นรอบกิ่งใต้ข้อเล็กน้อย จากนั้นควั่นรอบกิ่งอีกครั้งห่างจากรอยแรก ๑ นิ้ว แล้วลอกเปลือกไม้ระหว่างรอยควั่นออก ขูดเยื่อออกให้หมด และกรีดเหนือรอยควั่นด้านบน ๑ - ๔ รอย

- ทาฮอร์โมนเร่งรากแล้วนำตุ้มตอนที่ผ่าตามแนวยาวมาหุ้มกิ่งให้มิด มัดด้วยเชือกฟางให้แน่น จากนั้นนับคู่ใบเหนือตุ้มตอนขึ้นไป ๔ - ๕ คู่ใบ ตัดยอดกิ่งตอนทิ้งให้เหลือใบไว้ ๔ - ๕ คู่ แล้วห่อด้วยกระดาษฟอยล์

- หลังตอนกิ่ง ๗๐ - ๙๐ วัน ให้เปิดกระดาษฟอยล์ออก จะพบรากสีน้ำตาล จากนั้นตัดกิ่งตอนออกจากต้น ตัดแต่งกิ่งและใบดอก แล้วแช่กิ่งตอนในน้ำยาเร่งราก ประมาณ ๒ ชั่วโมง ก่อนนำไปชำในถุงพลาสติก รอจนต้นแข็งแรงจึงนำไปปลูกหรือจำหน่าย

๖ การจำหน่าย

"การขายแบบไม่ต้องขาย" ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ ใช้หลักการตลาดนำการผลิต เริ่มจากขายในพื้นที่เกษตรกรหรือช่องทางออนไลน์ แล้วขยายตลาด เน้นคุณภาพ ตรวจสอบราคาตลาดให้เหมาะสมกับต้นทุนและเกษตรกร และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

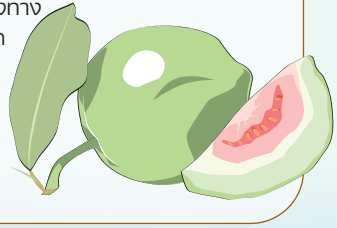

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงวิธีการผลิตจนถึงการจำหน่ายแบบพอสังเขป ข้อควรรู้อีกอย่างคือ ฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่าจะมีอายุที่เหมาะสมกับการให้ผลผลิตที่ดีประมาณ ๕ ปี จากนั้นสามารถปรับปรุงต้นฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่าได้ด้วยวิธีการ "ทำสาว" หากท่านใดสนใจช่องทางการสร้างรายได้เสริมหรือสร้างอาชีพจากฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า สามารถติดต่อได้ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ

สนใจสร้างรายได้เสริมหรือสร้างอาชีพจากฝรั่งไส้แดงหงซินปาล่า สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมหรือขอเข้ารับการฝึกอบรมได้ที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ โทรศัพท์: ๐๓๒-๕๙๓-๒๕๒ ที่อยู่: ๗๗ หมู่ที่ ๗ ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

/ ทิวาวรรณ บุญทวี
หัวหน้างานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ยกป่ามาบ้าน สร้างอาหาร สร้างรายได้

จากความมุ่งมั่นในการเดินตามรอยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ งานศึกษาและพัฒนาด้านป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ได้สานต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อย่างยั่งยืน ซึ่งหมายถึงการทำอย่างไร ให้คนพึ่งพิงป่าให้น้อยที่สุดและไม่รบกวนป่า และการสร้างป่านั้นต้องสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้ด้วย โดยการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้เกิดผลควบคู่กัน ทั้งการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของราษฎรซึ่งจะถือเป็นความยั่งยืนอย่างแท้จริง

นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี อายุ ๔๕ ปี เกษตรกรบ้านโนนสูง ตำบลนาหัวบ่อ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร หนึ่งในเกษตรกรที่ได้น้อมนำแนวทางพระราชดำริมาใช้ในการฟื้นฟูสภาพป่าเดิมที่มีความเสื่อมโทรมและไม่มีความหลากหลายให้กลับมามีความสมบูรณ์ โดยนำหลักการปลูกป่าแบบไม่ต้องปลูกมาเป็นแนวทางบริหารจัดการพื้นที่มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ลดการพึ่งพิงป่าให้น้อยที่สุดและใช้ประโยชน์เท่าที่จำเป็น เพื่อให้ป่าสามารถฟื้นฟูตัวเองและขยายพันธุ์ไม้ตลอดจนพื้นที่เพิ่มเติมจนเกิดความหลากหลายทางธรรมชาติ ถือเป็นการ **“ยกป่ามาบ้าน”**

สิ่งสำคัญประการต่อมา คือการนำองค์ความรู้จากงานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ โดยมีการปลูกฟื้นฟูป่าหัวไร่ปลายนาในพื้นที่ ๑๓ ไร่ ซึ่งแต่เดิมขาดความสมบูรณ์และไม่มีความหลากหลาย ให้เป็นป่าที่สมบูรณ์เหมาะสมเอื้อกับการเพาะปลูก โดยมีการจัดพื้นที่ในรูปแบบวนเกษตรและจัดการปลูกป่าในรูปแบบป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง พร้อมจัดลำดับชั้นการปลูกป่าแบบ ๕ ระดับ โดยได้รับกล้าไม้จากงานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ได้แก่ ไม้กินได้ ไม้ใช้สอย ไม้เศรษฐกิจ หรือไม้สร้างบ้าน ซึ่งไม้ที่สร้างรายได้หลัก คือ ไม้กินได้ ได้แก่ ผักหวานป่า ที่เก็บขายได้เกือบตลอดทั้งปี และให้ผลผลิตมากในเดือนมีนาคม - สิงหาคม นอกจากนั้นยังสามารถขายต้นพันธุ์ผักหวานที่ขุดล้อมได้ในราคาต้นละ ๒,๕๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท และมีหน่อไม้ที่สามารถสร้างรายได้ตลอดทั้งปีโดยการขายหน่อและลำไม้ไผ่รวมถึงพืชผักและผลผลิตอื่น ๆ ในแปลงอีกด้วย

ผลจากการยกป่ามาบ้านทำให้มีคลังอาหารตลอดทั้งปี เป็นที่มาของการ **“สร้างอาหาร”** จากการปลูกป่าและดูแลพื้นที่ในรูปแบบดังกล่าว ทำให้เกิดพืชพรรณที่เป็นได้ทั้งอาหารและสมุนไพรของคน เช่น ไข่มดแดง อาหารชั้นยอดของชาวอีสาน เกิดแหล่งอาหารต่าง ๆ ของแมลงในพื้นที่ มีพลังงานเชื้อเพลิงจากการริดกิ่งแต่งก้านของต้นไม้เพื่อนำมาเผาถ่าน และได้น้ำส้มควันไม้จากการเผาถ่าน พลังงานสูงเป็นผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ในลำดับสุดท้ายสำหรับใช้เองในครัวเรือน หรือจำหน่ายสร้างรายได้เมื่อมีปริมาณมากเกินความต้องการ

นอกจากนี้งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องของการเพาะเชื้อเห็ดระโงกเหลืองในกล้าไม้ยางนา และส่งเสริมให้เกษตรกรนำต้นยางนาที่เติมเชื้อเห็ดระโงก ไปปลูกในแปลงของเกษตรกรตลอดจนการเติมเชื้อเห็ดป่าในต้นยางนาที่ปลูกไว้แล้ว ทำให้เกิดแหล่งอาหารที่เพิ่มมูลค่าให้กับแปลงปลูกป่าสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรถือเป็นการต่อยอด **“สร้างรายได้”**

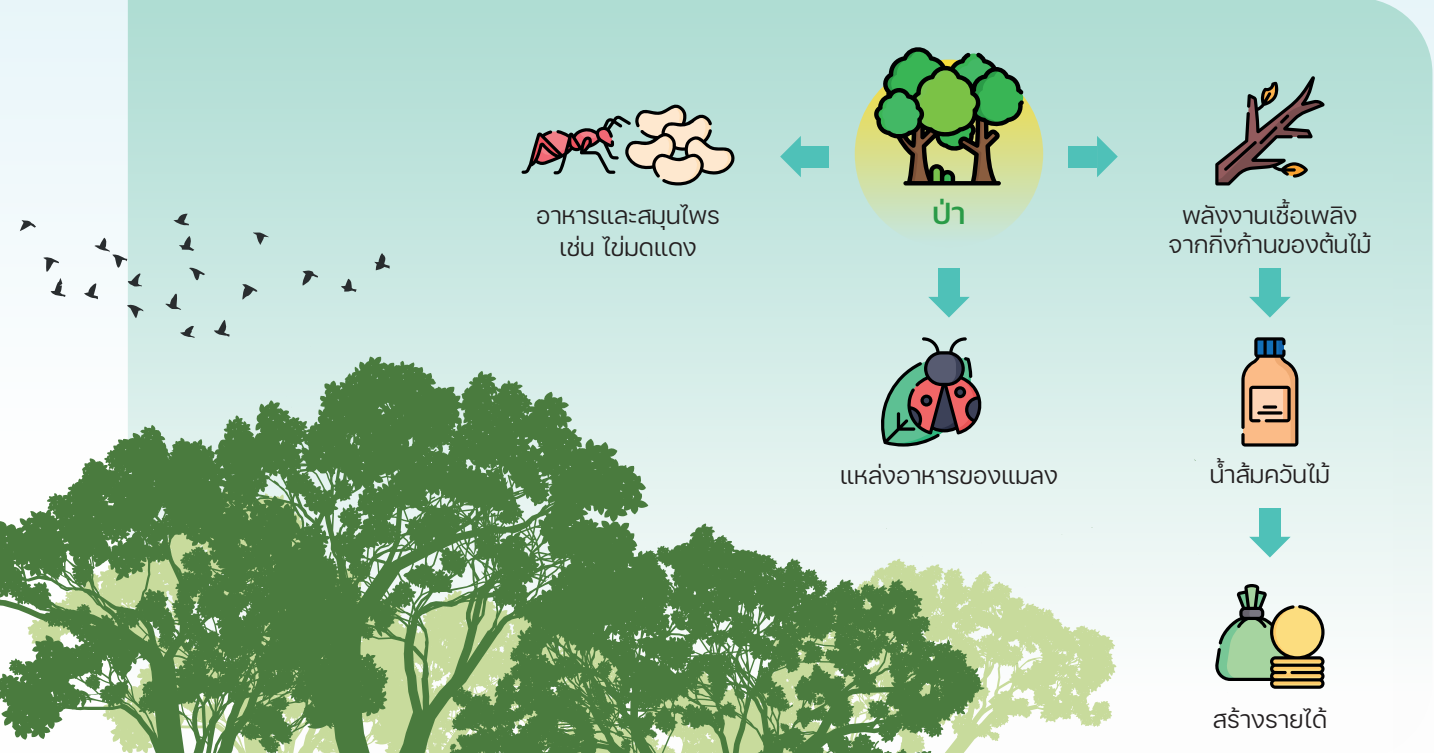

ทั้งนี้ เห็ดระโงกเหลือง (Ectomycorrhiza) ซึ่งเป็นเห็ดที่อาศัยอยู่กับรากฝอยของพืชไม้ต้นขนาดใหญ่ เห็ดดึงธาตุอาหารและน้ำให้กับพืช และป้องกันรากพืชไม่ให้เชื้อราและแบคทีเรียอื่นเข้าทำลาย เห็ดได้รับอาหารจากพืชเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี ได้นำองค์ความรู้การเพาะเชื้อเห็ดป่าในกล้าไม้วงศ์ยางมาใช้ในแปลงปลูกป่าซึ่งเดิมเป็นไม้วงศ์ยางอยู่แล้ว โดยการนำเชื้อเห็ดมาเติมลงในแปลงเพื่อสร้างแหล่งอาหาร สร้างรายได้ ในแต่ละปีนอกจากจะมีเห็ดรับประทานโดยไม่ต้องซื้อแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้จากการขายเห็ดในช่วงเดือนพฤษภาคม - เดือนสิงหาคม ได้ประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๕ งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของเกษตรกรที่มีความสามารถในการต่อยอดเพิ่มผลผลิตในแปลง จึงได้สนับสนุนให้นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี เข้าไปดำเนินการขยายผลโดยนำกล้าไม้วงศ์ยางที่เพาะเชื้อเห็ดแล้วมาปลูกขยายเพิ่มในแปลงจนส่งผลให้มีความหลากหลายของพืชของผลผลิตในแปลงและสมบูรณ์มีความร่มรื่นร่มเย็น พร้อมติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด จากวันนั้นถึงวันนี้ นายทรงสิทธิ์ หาญมนตรี มีรายได้จากการขายหน่อไม้ ขายไม้ไผ่ ผักหวานป่า และเห็ดที่ขึ้นในแปลง รวมถึงต้นกล้าผักหวาน และไม่มีรายจ่ายในการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และพืชอาหารเลย ถือเป็นความสำเร็จตามพื้นฐานของความพอเพียงจากการมีอยู่ มีกิน มีใช้ มีแบ่งปัน เหลือเท่าไหร่ คือรายได้ตอบแทน

ปัจจุบันทรงสิทธิ์ หาญมนตรี ถือเป็นเกษตรกรต้นแบบที่มีผู้ให้ความสนใจเข้ามาเรียนรู้และนำเอาแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยแนวคิดและหลักการ **“เราเข้าใจธรรมชาติ ธรรมชาติเข้าใจเรา”** บนพื้นฐานของความจริงที่ว่าพื้นที่ของเราเป็นแบบไหน เราต้องปรับกิจกรรมการทำเกษตรให้เป็นแบบนั้น ค่อย ๆ ปรับและทำให้เหมาะกับพื้นที่ จึงจะได้ผลตอบแทนตามสมควร เพราะหากเราลงทุนใช้เงินเปลี่ยนพื้นที่ให้เป็นตามใจเรา เราอาจจะไม่ได้ผลตอบแทนที่เหมาะสมกับเงินที่เราเสียไป ทั้งนี้ งานศึกษาและพัฒนาป่าไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ยังคงมุ่งมั่นส่งเสริมและขยายผลทั้งองค์ความรู้และปัจจัยการผลิต และหวังอย่างยิ่งว่าจะสามารถฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและความสมบูรณ์ของป่าร่วมกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งถึงแม้จะใช้เวลาแต่นำมาซึ่งความยั่งยืน

/ ภาพและบทความ : พลวรรธน์ สายะเสวี

ผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฯ สู่โลกแห่งแฟชั่น...

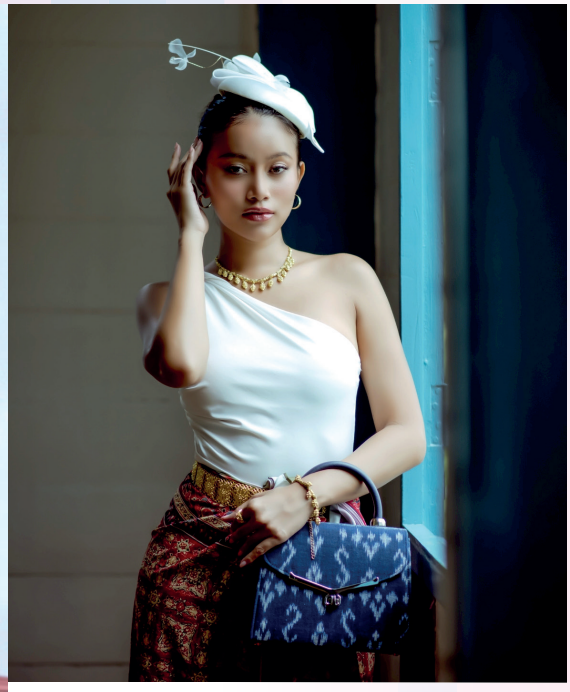

คำว่า “การต่อยอด” นั้น ผมได้ประจักษ์ในความคิดเมื่อได้เห็นกระเป๋าผ้าเหล่านี้ ที่ทำมาจากผ้าไหมบ้าง ผ้าฝ้ายย้อมครามบ้าง เมื่อใยไหมใยฝ้ายที่ถูกทอขึ้นมาเป็นผืนใหญ่หนึ่งผืน ก็จะถูกปรับเปลี่ยนเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ต่อยอดจากผ้าผืนนั้น ๆ เป็นกระเป๋า หมวก ผ้าพันคอ เป็นต้น และเมื่อผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ไปสะดุดตาของดีไซเนอร์ ก็ทำให้เกิดแฟชั่นที่สวยงามสะดุดตาได้อีกมากมายหลายรูปแบบตามแต่ดีไซเนอร์ผู้นั้นจะสร้างสรรค์ขึ้นมา

กระเป๋าผ้าไหม ผ้าย้อมครามและแบบอื่น ๆ อีกมากมายเหล่านี้ เมื่อนำไปประยุกต์เข้ากับการแต่งตัวร่วมสมัยในสไตล์ต่าง ๆ ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์อันสวยงามและภาคภูมิใจ อีกทั้งกระแสของแฟชั่นความเป็นไทยที่กำลังมาแรง ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากผ้าไทย ได้รับการต่อยอดให้เป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งราคาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ เหล่านี้ก็มีราคาที่เชื่อว่า หลายคนสามารถที่จะซื้อหามาเป็นคอลเลคชั่นส่วนตัวได้อย่างสบายกระเป๋า และนี่คือผลิตภัณฑ์จากศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ สู่โลกของ “แฟชั่น”

นางแบบ : ศุภมน ชฎาดำ, แขไข นอระวงค์, สุภาพร นาคสุวรรณ์

ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

งานสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการอนุรักษ์พรรณพืชสมุนไพร ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร เป็นสถานที่ฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่สนใจ โดยปัจจุบันได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางให้เป็นไปตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข มีสถานที่ผลิตเครื่องสำอางที่ได้มาตรฐานได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ดำเนินการผลิตเครื่องสำอาง พร้อมทั้งยื่นจดแจ้งผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง จำนวน ๘ รายการ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการศึกษาวิจัยทางด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชสมุนไพรเพื่อสนับสนุนการผลิตผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ เป็นการสร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สบู่พญายอ
PHAYA YOR SOAP
ช่วยทำความสะอาดผิว ลดการอักเสบ
ลดอาการคัน และการระคายเคือง ของผิวหนัง

ผลิตภัณฑ์จากว่านสาวหลง
สบู่เหลวว่านสาวหลง LIQUID SOAP | สบู่ว่านสาวหลง SOAP | โลชั่นว่านสาวหลง LOTION
น้ำมันหอมระเหยว่านสาวหลงมีฤทธิ์ต้านการอักเสบ
ต้านเชื้อแบคทีเรียช่วยสมานแผล และรักษาสิวอักเสบ

สบู่เหลวขมิ้นชัน
TURMERIC LIQUID SOAP
ขมิ้นชัน ลดอาการแพ้ ผดผื่นคัน ต้านอนุมูลอิสระ
ลดการอักเสบของผิวหนัง และบำรุงผิวให้เนียนนุ่ม
ชุ่มชื้น และปรับผิวให้กระจ่างใสขึ้น

ครีมนวดผมอัญชัน
BUTTERFLY PEA HAIR CONDITIONER CREAM

แชมพูอัญชัน
BUTTERFLY PEA SHAMPOO

อัญชันช่วยในการบำรุงเส้นผมและหนังศีรษะ
ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนโลหิต ทำให้รากผม
แข็งแรง ลดผมร่วง ช่วยให้ผมดกดำเงางาม

แชมพูว่านหางจระเข้
ALOE VERA SHAMPOO
ว่านหางจระเข้ อุดมไปด้วยวิตามินอี
ช่วยให้ผมนุ่ม ชุ่มชื้น มีน้ำหนัก
และเรียบสวยอย่างเป็นธรรมชาติ

ผลิตโดย : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สถานที่ผลิต : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๗ หมู่ ๒ ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม
จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๑๒๐
๐๘๑-๓๔๖๙๙๗๕

แบบสอบถามความพึงพอใจวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๑/๒๕๖๘

ข้อมูลส่วนบุคคล

๑. คำนำหน้า ..... ชื่อ ..... นามสกุล .....

อาชีพ
- ❍ ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ
- ❍ นักเรียน/นักศึกษา
- ❍ พนักงานในหน่วยงานเอกชน
- ❍ สื่อมวลชน
- ❍ เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง
- ❍ บุคคลทั่วไป
- ❍ ผู้ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของสำนักงาน กปร.

หน่วยงาน .....

โทรศัพท์ .....

๒. ที่อยู่ (จัดส่งของรางวัลสำหรับผู้ร่วมกิจกรรม) .....

.....

ความพึงพอใจต่อคอลัมน์ต่าง ๆ ของวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๑/๒๕๖๘

		มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	เฉลิมพระเกียรติ	❍	❍	❍
๒	สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา	❍	❍	❍
๓	ทศมราชา พระเมตตาสู่ประชาราษฎร์	❍	❍	❍
๔	ตัวอย่างความสำเร็จ	❍	❍	❍
๕	สืบสานพระราชปณิธาน	❍	❍	❍
๖	ติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	❍	❍	❍
๗	อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	❍	❍	❍
๘	ด้วยพระบารมี วันนี้ในอดีต	❍	❍	❍
๙	ศูนย์ศึกษาฯ นำพาอาชีพ	❍	❍	❍
๑๐	สุขพอที่พอเพียง	❍	❍	❍
๑๑	เรื่องเล่าจากหลังกล้อง	❍	❍	❍
๑๒	ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	❍	❍	❍

คำถามประจำวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๑/๒๕๖๘

- คอลัมน์ “อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ในวารสารฉบับนี้ ได้ถ่ายทอดวิถีชีวิตที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ผู้อ่านสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

คณะบรรณาธิการฯ มีของรางวัลสำหรับผู้ที่ร่วมตอบคำถามครบถ้วน และเขียนข้อความได้โดนใจ ทั้งนี้ สามารถตอบผ่าน QR Code ด้านล่างนี้ หรือร่วมกิจกรรมทาง Facebook: สำนักงาน กปร. ภายในวันศุกร์ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยสำนักงาน กปร. จะติดต่อกลับผู้ที่ได้รับรางวัลต่อไป

* ขอขอบคุณที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่อวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และร่วมกิจกรรมตอบคำถาม

* ขอความกรุณาแจ้งยืนยัน หรือยกเลิกการรับวารสารฯ

❍ ยืนยันรับต่อไป ❍ ยกเลิกการรับวารสารฯ

สแกนตอบแบบสำรวจ
และร่วมตอบคำถามเพื่อรับของรางวัล

สามารถส่งแบบสำรวจมายัง สำนักงาน กปร. โดยไม่ต้องผนึกตราไปรษณียากร หรือทางโทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๑ – ๒ หรือสแกนผ่านทาง QR Code ข้างต้นนี้

(พื้นที่ส่วนนี้สำหรับโฆษณา)

บริการธุรกิจตอบรับ

ใบอนุญาตเลขที่ ปน. (น) / 3981 ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
ถ้าฝากส่งในประเทศไม่ต้องผนึกตราไปรษณียากร

สำนักงาน กปร.
ตู้ ปณ. ๗
ปณฝ. ทำเนียบรัฐบาล
กรุงเทพมหานคร
๑๐๓๐๒

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๑
มกราคม - เมษายน ๒๕๖๘

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้สำหรับเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา รวมถึงการอนุรักษ์หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งพัฒนาอาชีพให้บังเกิดความยั่งยืน

๒. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริและผลสำเร็จจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในทุกภูมิภาคของประเทศ ในการนำไปศึกษาหาความรู้ และสร้างแรงบันดาลใจให้นำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

๓. เพื่อเป็นสื่ออีกช่องทางหนึ่งในการขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริไปสู่สาธารณชนได้อย่างแพร่หลายมากขึ้น และสามารถนำไปเป็นเอกสารอ้างอิงได้

โปรดทราบ

บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่ โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

ดำเนินการโดย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์
แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

www.rdpb.go.th
สำนักงาน กปร.
สำนักงาน กปร.
rdpb.journal@gmail.com
๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐-๖
๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๒
ISSN : 1685-8234

คณะอำนวยการ

๑)	นางสุพร ตรีนรินทร์	เลขาธิการ กปร.
๒)	นางพิชญดา หัศภาค	รองเลขาธิการ กปร.
๓)	นายศุภรัชต์ อินทราวุธ	รองเลขาธิการ กปร.
๔)	นางศศิพร ปาณิกบุตร	รองเลขาธิการ กปร.
๕)	นายวัชระ หัศภาค	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนา
๖)	นางศิริลักษณ์ ทัสนารมย์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ

คณะบรรณาธิการ

๑)	ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์	หัวหน้าบรรณาธิการ
๒)	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑	บรรณาธิการ
๓)	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒	บรรณาธิการ
๔)	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓	บรรณาธิการ
๕)	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔	บรรณาธิการ
๖)	ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๕	บรรณาธิการ
๗)	ผู้อำนวยการกองแผนงานและยุทธศาสตร์	บรรณาธิการ
๘)	ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผล	บรรณาธิการ
๙)	ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์	บรรณาธิการ
๑๐)	ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ	บรรณาธิการ
๑๑)	นางสาวสุดารัตน์ คุสินธุ์	บรรณาธิการ
๑๒)	นายวิชาญ ธีระสืบสกุล	บรรณาธิการ
๑๓)	นางวิไล หมอกอรุณ	บรรณาธิการและเลขานุการ
๑๔)	นายอิทธิพล วรนุช	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕)	นางสาวปรียา อรุณพูลทรัพย์	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖)	นางสาวพัณณิตา แดงสนิท	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗)	นางสาวนพรัตน์ พาทีทิน	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘)	นางหฤทัย ชำนาญไพร	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙)	นายโชคชัย อุ่นใจ	บรรณาธิการและผู้ช่วยเลขานุการ

พิมพ์ที่
บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด
๔๕๗/๖-๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๒๑๘๗-๘
E-mail : thanaaroon19@gmail.com

วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย

โครงการดอกไม้เมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กลุ่มขยายผลบ้านธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา